CRIV 56 **COM 483**

DE KAMER BE
LA CHAMBRE BE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie bevat ook de integrale vertaling. De bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen.

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive comprend aussi la traduction intégrale. Les annexes sont reprises dans une brochure séparée.

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

VOORLOPIG VERSLAG

COMPTE RENDU PROVISOIRE

Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken

Commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives

Woensdag

21-10-2026

Voormiddag

Mercredi

21-10-2026

Matin

De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij kunnen hun correcties schriftelijk meedelen vóór

26-10-2026, om 16 uur

aan de Dienst Integraal Verslag.

e-mail: CRIV@dekamer.be

Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs. Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit avant le

26-10-2026, à 16 heures

au Service du Compte rendu intégral.

e-mail: CRIV@lachambre.be

N-VA	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
VB	*Vlaams Belang*
MR	*Mouvement Réformateur*
PS	*Parti Socialiste*
PVDA-PTB	*Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique*
Les Engagés	*Les Engagés*
Vooruit	*Vooruit*
cd&v	*Christen-Democratisch en Vlaams*
Ecolo-Groen	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
Anders.	*Anders.*
DéFI	*Démocrate Fédéraliste Indépendant*
INDEP-ONAFH	*Indépendant – Onafhankelijk*

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		*Abréviations dans la numérotation des publications :*	
DOC 56 0000/000	*Parlementair stuk van de 56e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*	*DOC 56 0000/000*	*Document parlementaire de la 56e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*
QRVA	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*	*QRVA*	*Questions et Réponses écrites*
CRIV	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag*	*CRIV*	*Version provisoire du Compte Rendu Intégral*
CRABV	*Beknopt Verslag*	*CRABV*	*Compte Rendu Analytique*
CRIV	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)*	*CRIV*	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)*
PLEN	*Plenum*	*PLEN*	*Séance plénière*
COM	*Commissievergadering*	*COM*	*Réunion de commission*
MOT	*Moties tot besluit van interpellaties (op beigekleurig papier)*	*MOT*	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
www.lachambre.be
e-mail : publications@lachambre.be

INHOUD

Actualiteitsdebat over het uitblijven van de regeringsverklaring en toegevoegde interpellaties en vragen van 1
- Barbara Pas aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begrotingsonderhandelingen en het uitblijven van de regeringsverklaring" (56000318I) 1
- Kjell Vander Elst aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de regeringsverklaring: de begrotingsonderhandelingen en de staat van het land" (56000325I) 1
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het herhaaldelijk uitblijven van de regeringsverklaring" (56000329I) 1
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de regeringsverklaring en de begrotingsonderhandelingen" (56000331I) 1
- Sarah Schlitz aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen voor een federale meerjarenbegroting" (56000333I) 1
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vakbondsbetoging van 9 oktober tegen de budgettaire keuzes van de arizonaregering" (56019649C) 1
- Robin Tonniau aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nieuwe indexmaatregelen" (56019659C) 1
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begroting" (56019660C) 1
- Werner Somers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het Brusselse begrotingsakkoord" (56019774C) 1
- Arthur Orlians aan Bart De Wever (eerste minister) over "De toestand van de Belgische overheidsfinanciën" (56019884C) 1
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De opmaak van de begroting 2027" (56019894C) 1
- Vincent Van Quickenborne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vakbondsbetoging op vrijdag 9 oktober" (56019897C) 1
- Wouter Vermeersch aan Bart De Wever (eerste minister) over "De kredietwaardigheidsbeoordeling door Moody's" (56019909C) 1
- Jeroen Bergers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Betogingen die uit de hand lopen" (56019922C) 1
- Werner Somers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het Waalse begrotingsakkoord" (56019964C) 1
- Arthur Orlians aan Bart De Wever (eerste minister) over "De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van 24 september 2026" (56019123C) 1
- Alexia Bertrand aan Bart De Wever (eerste minister) over "De stand van zaken van de begrotingsonderhandelingen en de schuldenrem" (56020117C) 1
- Jeroen Van Lysebettens aan Bart De Wever (eerste minister) over "De klimaatmars en de begrotingsgesprekken" (56019685C) 1

SOMMAIRE

Débat d'actualité sur l'absence de déclaration gouvernementale et questions et interpellations jointes de 1
- Barbara Pas à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations budgétaires et l'absence de déclaration gouvernementale" (56000318I) 1
- Kjell Vander Elst à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration gouvernementale: les négociations budgétaires et l'état du pays" (56000325I) 2
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le report répété de la déclaration de politique générale" (56000329I) 2
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration gouvernementale et les négociations budgétaires" (56000331I) 2
- Sarah Schlitz à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations pour un budget fédéral pluriannuel" (56000333I) 2
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation syndicale du 9 octobre en réaction aux choix budgétaires de l'Arizona" (56019649C) 2
- Robin Tonniau à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les nouvelles mesures en matière d'indexation" (56019659C) 2
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le budget" (56019660C) 2
- Werner Somers à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord budgétaire bruxellois" (56019774C) 2
- Arthur Orlians à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état des finances publiques de la Belgique" (56019884C) 2
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "La confection du budget 2027" (56019894C) 2
- Vincent Van Quickenborne à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation du vendredi 9 octobre organisée par les syndicats" (56019897C) 2
- Wouter Vermeersch à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'évaluation de solvabilité publiée par Moody's" (56019909C) 2
- Jeroen Bergers à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les manifestations qui dégénèrent" (56019922C) 2
- Werner Somers à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord budgétaire wallon" (56019964C) 2
- Arthur Orlians à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le baromètre de conjoncture du 24 septembre 2026 de la Banque nationale" (56019123C) 2
- Alexia Bertrand à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état d'avancement des négociations budgétaires et le frein à l'endettement" (56020117C) 2
- Jeroen Van Lysebettens à Bart De Wever (premier ministre) sur "La marche pour le climat et les négociations budgétaires" (56019685C) 2

- Paul Magnette aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de State of the Union" (56020269C) 1
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De 60.000 mensen die op 11 oktober aan de klimaatmars deelnamen" (56020283C) 1
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De blokkade van de Straat van Hormuz en de energieprijzen" (56019126C) 1
Sprekers: **Barbara Pas**, voorzitster van de VB-fractie, **Kjell Vander Elst**, **Matti Vandemaele**, voorzitter van de Ecolo-Groen-fractie, **Raoul Hedebouw**, **Sarah Schlitz**, **Werner Somers**, **Arthur Orlians**, **François De Smet**, **Paul Magnette**, **Bart De Wever**, eerste minister, **Maaike De Vreese**
Moties 22

- Paul Magnette à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration sur l'état de l'Union" (56020269C) 2
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "La présence de 60 000 participants à la marche pour le climat, le 11 octobre" (56020283C) 2
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le blocage du détroit d'Ormuz et les prix de l'énergie" (56019126C) 2
Orateurs: **Barbara Pas**, présidente du groupe VB, **Kjell Vander Elst**, **Matti Vandemaele**, président du groupe Ecolo-Groen, **Raoul Hedebouw**, **Sarah Schlitz**, **Werner Somers**, **Arthur Orlians**, **François De Smet**, **Paul Magnette**, **Bart De Wever**, premier ministre, **Maaike De Vreese**
Motions 22

Commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken

van

WOENSDAG 21 OKTOBER 2026

Voormiddag

_____

Commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives

du

MERCREDI 21 OCTOBRE 2026

Matin

_____

De openbare commissievergadering wordt geopend om 09.38 uur en voorgezeten door de heer Ortwin Depoortere.
La réunion publique de commission est ouverte à 09 h 38 et présidée par M. Ortwin Depoortere.

01 Actualiteitsdebat over het uitblijven van de regeringsverklaring en toegevoegde interpellaties en vragen van
- Barbara Pas aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begrotingsonderhandelingen en het uitblijven van de regeringsverklaring" (56000318I)
- Kjell Vander Elst aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de regeringsverklaring: de begrotingsonderhandelingen en de staat van het land" (56000325I)
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het herhaaldelijk uitblijven van de regeringsverklaring" (56000329I)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de regeringsverklaring en de begrotingsonderhandelingen" (56000331I)
- Sarah Schlitz aan Bart De Wever (eerste minister) over "De onderhandelingen voor een federale meerjarenbegroting" (56000333I)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vakbondsbetoging van 9 oktober tegen de budgettaire keuzes van de arizonaregering" (56019649C)
- Robin Tonniau aan Bart De Wever (eerste minister) over "De nieuwe indexmaatregelen" (56019659C)
- Matti Vandemaele aan Bart De Wever (eerste minister) over "De begroting" (56019660C)
- Werner Somers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het Brusselse begrotingsakkoord" (56019774C)
- Arthur Orlians aan Bart De Wever (eerste minister) over "De toestand van de Belgische overheidsfinanciën" (56019884C)
- François De Smet aan Bart De Wever (eerste minister) over "De opmaak van de begroting 2027" (56019894C)
- Vincent Van Quickenborne aan Bart De Wever (eerste minister) over "De vakbondsbetoging op vrijdag 9 oktober" (56019897C)
- Wouter Vermeersch aan Bart De Wever (eerste minister) over "De kredietwaardigheidsbeoordeling door Moody's" (56019909C)
- Jeroen Bergers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Betogingen die uit de hand lopen" (56019922C)
- Werner Somers aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het Waalse begrotingsakkoord" (56019964C)
- Arthur Orlians aan Bart De Wever (eerste minister) over "De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van 24 september 2026" (56019123C)
- Alexia Bertrand aan Bart De Wever (eerste minister) over "De stand van zaken van de begrotingsonderhandelingen en de schuldenrem" (56020117C)
- Jeroen Van Lysebettens aan Bart De Wever (eerste minister) over "De klimaatmars en de begrotingsgesprekken" (56019685C)
- Paul Magnette aan Bart De Wever (eerste minister) over "Het uitblijven van de State of the Union" (56020269C)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De 60.000 mensen die op 11 oktober aan de klimaatmars deelnamen" (56020283C)
- Raoul Hedebouw aan Bart De Wever (eerste minister) over "De blokkade van de Straat van Hormuz en de energieprijzen" (56019126C)
01 Débat d'actualité sur l'absence de déclaration gouvernementale et questions et interpellations jointes de
- Barbara Pas à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations budgétaires et l'absence de déclaration gouvernementale" (56000318I)

- Kjell Vander Elst à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration gouvernementale: les négociations budgétaires et l'état du pays" (56000325I)
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le report répété de la déclaration de politique générale" (56000329I)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration gouvernementale et les négociations budgétaires" (56000331I)
- Sarah Schlitz à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les négociations pour un budget fédéral pluriannuel" (56000333I)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation syndicale du 9 octobre en réaction aux choix budgétaires de l'Arizona" (56019649C)
- Robin Tonniau à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les nouvelles mesures en matière d'indexation" (56019659C)
- Matti Vandemaele à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le budget" (56019660C)
- Werner Somers à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord budgétaire bruxellois" (56019774C)
- Arthur Orlians à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état des finances publiques de la Belgique" (56019884C)
- François De Smet à Bart De Wever (premier ministre) sur "La confection du budget 2027" (56019894C)
- Vincent Van Quickenborne à Bart De Wever (premier ministre) sur "La manifestation du vendredi 9 octobre organisée par les syndicats" (56019897C)
- Wouter Vermeersch à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'évaluation de solvabilité publiée par Moody's" (56019909C)
- Jeroen Bergers à Bart De Wever (premier ministre) sur "Les manifestations qui dégénèrent" (56019922C)
- Werner Somers à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'accord budgétaire wallon" (56019964C)
- Arthur Orlians à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le baromètre de conjoncture du 24 septembre 2026 de la Banque nationale" (56019123C)
- Alexia Bertrand à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'état d'avancement des négociations budgétaires et le frein à l'endettement" (56020117C)
- Jeroen Van Lysebettens à Bart De Wever (premier ministre) sur "La marche pour le climat et les négociations budgétaires" (56019685C)
- Paul Magnette à Bart De Wever (premier ministre) sur "L'absence de déclaration sur l'état de l'Union" (56020269C)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "La présence de 60 000 participants à la marche pour le climat, le 11 octobre" (56020283C)
- Raoul Hedebouw à Bart De Wever (premier ministre) sur "Le blocage du détroit d'Ormuz et les prix de l'énergie" (56019126C)

De **voorzitter**: Collega's, mijnheer de eerste minister, er staan niet minder dan vijf interpellaties op de agenda van het actualiteitsdebat, alsook een aantal mondelinge vragen. Ik zal dus heel streng toezien op de spreektijd. U weet dat elke interpellant tien minuten spreektijd heeft. Voor elke mondelinge vraag is de spreektijd twee minuten. De premier blijft tot 11.30 uur. We hebben dus wel wat werk te verzetten.

01.01 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de eerste minister, ik heet u welkom in het Parlement. Ik ben blij dat u de weg nog wist. Het is immers alweer een tijdje geleden dat we u hier nog hebben gezien. Vorige week werd u, de regeringsleider, hier nochtans verwacht voor de traditionele State of the Union. Het is het tweede jaar op rij dat u daar niet in slaagt.

Een State of the Union heeft volgens mij vier functies voor een regeringsleider. Het is, ten eerste, een terugblik op de resultaten van het regeringswerk. Het is, ten tweede, een vooruitblik op wat hij nog wil realiseren. Het is, ten derde, een moment om het Parlement en de bevolking ervan te overtuigen om zijn beleid te steunen. Het is, ten vierde, een gelegenheid om zijn visie op de natie uiteen te zetten.

Ik begrijp viermaal heel goed waarom u niet wilde of durfde te komen. Uw oppercheerleader Axel Ronse verklaarde op televisie dat hij het helemaal geen gezichtsverlies vond dat u opnieuw de deadline voor de State of the Union niet haalde. Over de btw kraamde hij evenwel ook al uit dat dat helemaal geen knelpunt was bij de coalitiepartners.

Het deed me denken aan het sprookje van de keizer zonder kleren van Hans Christian Andersen, waarin iedereen ziet dat de keizer naakt rondloopt, maar de hofhouding blijft applaudisseren. Op de heer Ronse na was echter werkelijk iedereen met een minimum aan gezond verstand en enige voeling met de werkelijkheid het erover eens dat dat wel een enorme afgang is voor u en uw regering, wetende dat uw regering zichzelf als budgettaire reddingsploeg profileerde. U mislukt daar volledig in. U hebt nog geen enkele begrotingsdeadline gehaald en dat is bijzonder

pijnlijk.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld Matthias Diependaele had u daarbij niet de elementaire beleefdheid om tekst en uitleg te komen geven bij het uitblijven van een akkoord.

Als volksvertegenwoordigers zijn we daardoor genoodzaakt om de begrotingsgesprekken net als iedereen via de pers te volgen. Ik zal me vandaag dan ook voor mijn bevraging baseren op uitspraken in de pers en uiteraard ook op de studies.

Volgens het Rekenhof is er meer dan 20 miljard euro nodig om te saneren. Er zijn 20 miljard euro aan structurele maatregelen en ingrepen nodig om het rotten te stoppen. U zoekt naar 10 miljard euro aan maatregelen en wat op tafel ligt, is uiteraard allemaal niet structureel.

Toen u ook deze keer de lat niet leek te halen, legde u die een pak lager. Plots ging het nog om 3 of 4 miljard euro, via een niet-indexering van de uitgaven. Dat wordt dan eufemistisch een schuldenrem genoemd, terwijl voor een niet-indexering van pensioenen, uitkeringen en belastingschijven de term koopkrachtrem volgens mij correcter zou zijn. In de pers werd dat een wanhoopspoging genoemd. Boerenbedrog zou een betere benaming zijn, want blijkbaar geldt dat hoe groter de mislukking is, hoe indrukwekkender de eufemismen blijkbaar worden.

De staatsschuld stijgt ook bij een niet-indexering van de uitgaven, maar ik doe mijn uiterste best om toch iets positiefs te zien. Bij zo'n schuldenrem wordt ten minste naar de uitgavenzijde gekeken en niet naar nieuwe belastingen, zoals we dat van uw regering tot nu toe gewoon zijn.

Vervolgens kwam er een nieuwe U-bocht. U ging opnieuw, of eigenlijk nog steeds, op zoek naar 10 miljard euro. Ondertussen werden vooral zondebokken gezocht in plaats van oplossingen. Ook de pers ging daar gretig in mee.

Neem nu de btw-verhoging, die eufemistisch een btw-hervorming wordt genoemd. Iedereen beseft echter dat het in de praktijk om een btw-verhoging gaat. U wist al sinds de eerste regeringsonderhandelingen dat onder andere de MR dat niet zag zitten. Bij uw mislukte onderhandelingen vorig jaar waren de knelpunten exact dezelfde. Dacht u werkelijk dat het deze keer wel zou lukken door exact hetzelfde te doen en hen wat schrik aan te jagen met de Nationale Bank? Was dat de doordachte strategie?

Ondertussen werd de aandacht nog wat afgeleid door in diezelfde pers enkele Vlaams Belangvoorstellen te lanceren, zoals bootcamps voor jongeren en een rijkswacht 2.0. Helaas voert u amper voorstellen van het Vlaams Belang uit.

Mijn vraag is wat u wél wilt uitvoeren. Als we zien welke belastingverhogingen allemaal op tafel hebben gelegen en nog steeds liggen, mogen we ons eigenlijk gelukkig prijzen dat er nog geen begrotingsakkoord uit de bus is gekomen. Ik begrijp dat de btw-ingrepen nog niet van tafel zijn. Klopt het dat u in een land waarmee we tot de landen behoren waar de meeste belastingen worden betaald, u naar de inkomstenzijde blijft kijken?

U noemde de Vlaming zelf de meest gepluimde kip ter wereld, maar u blijft zoeken naar de allerlaatste pluimpjes. U wilt die kip kennelijk ook nog uitbenen. U zei letterlijk in een interview met VTM, weliswaar vóór de verkiezingen: "We stellen eigenlijk geen enkele belastingverhoging voor, omdat wij al de zwaarst belaste mensen van de hele OESO-zone zijn, van de hele ontwikkelde wereld. Daarna komt nog de btw."

Overweegt u werkelijk om de koopkracht nog verder te ondermijnen door de btw op bepaalde producten te verhogen van 6 naar 12 % of van 12 naar 21 %? Hebt u nog niet voldoende stinkende kamelen gecreëerd, mijnheer de premier?

Een gepensioneerde lijkt stilaan synoniem te staan voor begrotingsprobleem. Nu zou u zelfs naar hun vakantiegeld kijken. Dat kan toch niet kloppen, mijnheer premier? Neemt u effectief die mensen, die hun hele leven hebben gewerkt en afdragen, opnieuw in het vizier? Wilt u afpakken waarvoor onze mensen hun hele leven hebben gewerkt en betaald? We hebben steeds moeten horen dat de migranten de pensioenen zouden betalen. Nu blijkt dat de gepensioneerden de migratie mogen betalen.

Waarom bespaart u op de Vlamingen, terwijl dat helemaal niet nodig is? Het zijn niet de Vlamingen die te weinig betalen, maar de overheid die te veel spendeert. Er gaan miljarden naar Wallonië, miljarden naar de Europese Unie en miljarden naar migratie. Aan die heilige huisjes wordt echter niet geraakt. Daarover heb ik nog niets gelezen. Onder het mom van de sterkste schouders zoekt u het, net als uw voorgangers, bij de Vlamingen die werken, sparen en ondernemen.

Mijnheer de premier, dat gebroddel en gemarchandeer levert structureel niets op. Zelfs als

uw processie van Echternach vanavond of later wel slaagt en u, net als vorig jaar, met wat bricolage een akkoord in elkaar kunt knutselen, staat u de volgende keer voor exact dezelfde oefening. Dat is een straatje zonder einde, een ring van Möbius, als u dat principe kent. Wie daarover blijft lopen, komt steeds weer op hetzelfde traject uit, zonder ooit een gewone binnen- of buitenkant te bereiken. Het is elke keer bricolage, net als bij uw voorgangers, zonder dat u beleid vormgeeft.

Eergisteren las ik in de pers: “Eerste minister De Wever speelt alles of niets.” Klopt dat? Wat betekent dat? Is dat zoals confederalisme of niets? Dan weten we wat het resultaat zal zijn, namelijk niets. Dan is het een zoveelste loze belofte van u.

U wilt graag de geschiedenisboeken halen. Dat hebt u vorig jaar al gedaan, met een regering die met volheid van bevoegdheid naar een noodbegroting moest grijpen. Dat was een unicum. Dat zijn historische voorlopige twaalfden. Nu moet u zich haasten, anders dreigen er opnieuw voorlopige twaalfden.

Ondertussen hebt u met uw regering, tegen al uw beloftes in, het rotten niet gestopt. De maatregelen van vorige keer, uw taksen en centenindexen op kap van de Vlamingen, voldoen allemaal niet. De feiten tonen aan dat de begroting verder ontspoort en dat de Belgische schuldgraad stijgt.

U zei dat dit land nog één saneringsronde aankan vooraleer er institutioneel moet worden ingegrepen. Mijnheer de premier, u bewijst nu volop dat zelfs die ene saneringsronde niet meer lukt. In Vlaanderen zitten we bijna aan 80 % werkzaamheid. Waarom moeten de Vlamingen volgens u dan nog meer bijdragen om de Waalse en Brusselse putten te blijven vullen?

U houdt een systeem in stand waarin de Vlaming nog steeds de melkkoe van het Belgische systeem is. Van u moeten we minstens wachten tot een volgende legislatuur voor een staatshervorming, maar de Vlamingen moeten blijkbaar, als het van u afhangt, geen dag langer wachten op hogere belastingen.

Is het nog steeds uw ambitie om echt te saneren? Dat is de bestaansreden van uw regering; daarvoor hebt u alle communautaire beloftes overboord gekieperd. Gelooft u daar nog in? U hebt natuurlijk wel ervaring met zaken lang in de koelkast steken. Het verbaasde me dat er naast alle communautaire zaken nog plaats was. De begrotingstiramisu zit er echter al sinds deze zomer in en kan er niet goed meer uitkomen; die is al serieus aan het rotten.

Misschien nog de belangrijkste vraag, mijnheer de premier: gelooft u werkelijk dat we budgettair orde op zaken kunnen stellen zonder fiscale autonomie of splitsing van de sociale zekerheid?

01.02 **Kjell Vander Elst** (Anders.): Goeiemorgen, mijnheer de premier. Welkom terug in het Parlement. Ik heb u vorige week gemist. Niet op romantisch vlak, maar economisch, want ons land staat er zeer slecht voor.

Ik denk dat niet alleen het Parlement u gemist heeft, maar ook de bevolking. Die bevolking leeft in onzekerheid en is bang voor wat haar te wachten staat, gelet op de doemscenario's en de doembeelden die worden geschetst. Het is dan ook goed dat u wat tijd krijgt om tekst en uitleg te geven aan het Parlement en dus aan de bevolking.

Premier, aangezien u geen State of the Union of regeerverklaring geeft, zal ik een staat van het land schetsen. Een State of the Union is letterlijk vertaald de staat van het land. We zitten met de slechtste begroting van de eurozone. We hebben momenteel het grootste begrotingstekort van die eurozone, met 3,9 %. Na twee jaar Arizona stevenen we nu af op 5,2 %. Uw schuldgraad blijft stijgen. De schulden van vandaag zijn de belastingen en taksen van morgen. Mijn generatie en die erna zullen die moeten afbetalen. De economische groei staat vrijwel volledig stil. Ons land heeft een van de slechtste groeicijfers. Bijna niemand doet het slechter, het is slechts 0,5 %.

Economische groei zwengel je aan met economische maatregelen. Net die maatregelen liggen al maanden stil. U neemt ze niet. Hoe komt dat allemaal? Ik hoor hier alweer wat geroezemoes.

U hebt nog drie verdedigingslijnen. De eerste is dat het de schuld van het verleden is, de schuld van alle regeringen van de afgelopen 20 jaar. Het is de schuld van de VLD, waarschijnlijk ook mijn schuld, want ik zorg er ook weer voor dat u naar het Parlement moet komen en daardoor wellicht tijd verliest. Het is dus de schuld van het verleden.

De vorige regering is geëindigd met een tekort van 2,7 %. Ik ga niet zeggen dat dat goed is, maar het was 2,7 %. U zit vandaag, na bijna twee jaar in het zadel, op 3,9 %. Dat is een stijging, premier, en die is te wijten aan uw beleid. De schuldgraad is tussen 2025 en 2026, op één jaar tijd, met 3 % gestegen. Dat is het gevolg van uw beleid.

Collega Ronse zegt vaak dat de belastingdruk zal

dalen, maar volgens het IMF stijgt die. Dat is na bijna twee jaar Arizona, na twee jaar premier De Wever.

Uw tweede verdedigingslijn is dat het de schuld is van de rentelasten. Die rentelasten zijn hoog. Dat is dramatisch. Het is een molensteen om uw nek. Zelfs als we naar het primair saldo kijken, premier, gaat u er echter op achteruit. Het ligt niet alleen aan de rentelasten of de stijging ervan. Ook als we de spread, die in België veel hoger is dan in de rest van Europa, even buiten beschouwing laten, dan verslechtert uw primair saldo na twee jaar De Wever.

Uw derde verdedigingslijn is dat men beter wat te laat komt met een goed akkoord, dan te vroeg met een slecht akkoord. Ik ben eens gaan kijken naar de twee begrotingen die u de afgelopen twee jaar hebt ingediend: twee begrotingsdocumenten, een in 2025 en een in 2026, dat al grandioos te laat was. U had grote doelstellingen en inspanningen voor ogen. Dit zou de regering worden die de grootste besparingen en inspanningen van de laatste decennia zou realiseren. We gingen het rotten stoppen.

Wel, premier, ik ben eens gaan kijken naar uw realisatiegraad. Als we alle prognoses van het Rekenhof en het IMF combineren, zou u nog geen 20 % realiseren van wat u in 2025 en 2026 op papier hebt gezet en aan de bevolking hebt beloofd. Nog geen 20 %!

Dat komt doordat u treuzelt en talmt. Vorig jaar hebt u al maanden met voorlopige twaalfden moeten besturen. Dat is hallucinant. Het is hallucinant dat een regering met volheid van bevoegdheid maandenlang met voorlopige twaalfden moet besturen en dus geen degelijk beleid kan voeren, geen maatregelen kan nemen om de economie aan te zwengelen en geen besparingsmaatregelen kan nemen. Dat is gewoon pappen en nathouden. Dat hebt u als regering met volheid van bevoegdheid maanden aan een stuk gedaan.

Nu verliezen we natuurlijk opnieuw tijd.

Op een moment waarop we de slechtste begroting van de eurozone hebben en de schulden zich opstapelen, verliezen we opnieuw tijd.

Premier, toch ben ik voor een stuk hoopvol. U hebt gisteren lang vergaderd en ik hoop eerlijk gezegd dat het overleg goed verlopen is. Ik hoop dat u hier morgen staat met een State of the Union. Het is immers noodzakelijk dat dit land een begroting heeft. Of dat de uwe moet zijn, is een andere zaak, maar zonder begroting zijn we nog veel slechter af. Ik hoop dus eerlijk gezegd dat u binnen uw regering vooruitgang boekt, een begroting indient en hier morgen staat met een regeerverklaring.

We hebben nood aan een begroting, aan duidelijkheid en aan zekerheid voor onze bedrijven, zelfstandigen en ondernemers en voor onze bevolking, die vandaag in angst en onzekerheid leeft. Alles wordt duurder en wordt moeilijker. Het is dus nodig dat deze regering duidelijkheid geeft en de bevolking perspectief biedt.

Premier, dat perspectief kan op verschillende manieren worden geboden. U hebt gezegd dat u het rotten wilt doen stoppen. U hebt gezegd dat we plat belast zijn en dat de Vlaming niet meer moet betalen. Ik ga er dan ook van uit dat u zult besparen en zult toezien op de uitgaven van dit land, niet op de inkomsten. Als ik echter naar alle verklaringen van de coalitiepartners kijk, vrees ik dat er heel wat voorstellen voor extra inkomsten op tafel liggen.

Welke voorstellen liggen er op tafel? Waarmee gaat u aan de slag? Komen er extra inkomsten? Komen er extra belastingen voor onze zelfstandigen en ondernemers? Liggen die voorstellen op tafel en zullen ze deel uitmaken van uw begroting? In dat geval kijk ik al een stuk minder uit naar die begroting.

Waar staat u op dit moment? Is het uw bedoeling om hier morgen te staan met een regeerverklaring? Kunt u aan dit Parlement en aan de bevolking zeggen dat u morgen duidelijkheid zult bieden over de richting die dit land zal uitgaan? Welke meningsverschillen liggen er momenteel nog op tafel? Welke rode lijnen zijn er? Komt er een btw-verhoging? Het gaat immers niet om een btw-hervorming, maar gewoon om een platte btw-verhoging en dus een belastingverhoging. Zal die er komen?

Hoe zult u de realisatiegraad van uw laatste twee begrotingen opkrikken? U kunt wel weer opnieuw met een begroting komen, met grote woorden en grote doelstellingen, maar als uit uw daden blijkt dat u die doelstellingen niet haalt, dan maakt u de mensen en de bevolking opnieuw blaasjes wijs.

Premier, ik heb een reeks vragen, maar de belangrijkste is: mogen we u hier morgen met een akkoord verwachten? Hoeveel – ik zal het in uw woorden zeggen – lelijke, stinkende kamelen en belastingverhogingen zullen er in dat akkoord zitten? Ik kijk uit naar uw antwoord.

01.03 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik had vandaag eigenlijk de echte premier verwacht, maar blijkbaar heeft de heer Bouchez andere verplichtingen en kan hij hier niet aanwezig zijn. Ik denk dat de heer Bouchez vooral zijn overwinning aan het vieren is, want dankzij zijn verzet zitten de N-VA en MR comfortabel in een zetel.

Ik ben toch blij dat u hier bent, mijnheer de premier. Vorige week hebben we hier twee dagen op u zitten wachten. U wilde zich toen niet verlagen tot een komst naar het Parlement. Ik ben dus blij dat het vandaag toch gelukt is.

U hebt uiteraard iets minder te vieren dan de heer Bouchez, want voor het tweede jaar op rij mist u uw deadline: er is geen State of the Union en de begroting werd niet tijdig opgemaakt. U zei altijd dat u het rotten zou stoppen en orde op zaken zou stellen. Wat is echter het resultaat na twee jaar De Wever? We staan er financieel slechter voor dan toen u begon.

Straks zal dat zonder twijfel de schuld van Vivaldi zijn. Uiteraard hebben Vivaldi en al uw voorgangers het verprutst en bent u de eerste die de boel aan het opkuisen is. Misschien en wellicht zult u in uw historische overzicht ook het geslagen gat van 8 miljard euro van uw partijgenoot Van Overtveldt vergeten. Wellicht zult u het ook niet hebben over de andere gaten die jullie aan de inkomstenzijde slaan. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het misbruik van managementvennootschappen, de uitbreiding van de flexi-jobs en het misbruik van auteursrechten.

De strategie is duidelijk: iedere keer opnieuw worden er gaten geslagen aan de inkomstenzijde. U doet daar gretig aan mee. Meestal gebeurt dat ten voordele van grote bedrijven, grootverdieners en superrijken. Vervolgens legt u de rekening volledig bij de middenklasse, de gepensioneerden, de zieken en de mensen die een tegenslag hebben gehad.

Professor De Grauwe spreekt over een recurrent verlies van 21 miljard euro aan de inkomstenzijde. Als ik u de afgelopen weken beluister, hebt u het echter nooit over die inkomstenzijde. U kijkt alleen naar de uitgavenzijde. Helaas heeft zelfs de Nationale Bank deze week die visie naar het sprookjesland verwezen.

Collega's, er mag geen twijfel over bestaan: er moet gesaneerd worden. Daarover bestaat geen discussie. De rentesneeuwbal kan een bijzonder groot probleem worden en vormt een reële bedreiging. Er moet dus gesaneerd worden.

De vraag is natuurlijk hoe er moet worden gesaneerd. Voor u is er maar één weg, namelijk de middenklasse, de zieken, de gepensioneerden, de mensen die in hun leven een tegenslag hebben gehad. Zij moeten opnieuw de rekening volledig betalen.

Tina is uw beste vriendin, maar dat is uiteraard complete nonsens. Er zijn wel degelijk alternatieven. Beleid voeren is keuzes maken.

We kennen uw keuzes. U zult niet raken aan de ondoelmatige bedrijfssubsidies. U zult niet ingrijpen bij de fossiele subsidies. U zult de lekken die u zelf creëert en vergroot, niet dichten. Mijnheer de premier, dat zijn keuzes. Het verwondert me niet dat u en uw partij de partij van de rijken zijn, maar dat Les Engagés, cd&v en Vooruit daar telkens opnieuw zo ver in meegaan, daar kan ik met mijn verstand niet bij.

Naast tina hebt u nog een vriendin. Uw andere vriendin heet Annick. Afgelopen zondag heeft Annick in *De Zondag* georakeld. Ze zei dat ze helemaal niet wakker ligt van het klimaat. Wie ligt daar nu van wakker, wie houdt zich daar nu mee bezig? Op die manier maakt ze heel duidelijk hoe de N-VA kijkt naar dé uitdaging van ons tijdsgewricht, het klimaat.

Dat interview en het standpunt van uw partij zijn een slag in het gezicht van de vrienden en familie van de 3.000 hittedoden van deze zomer. Het is een ontkenning van het productiviteitsverlies van 6 miljard euro ten gevolge van de hitte deze zomer. Van wat in de Hoge Veluwe is gebeurd, lijkt u al helemaal niet wakker te liggen.

Sorry, ik kan niet anders dan blijven herhalen, als het uw ambitie is om ooit een groot staatsman te worden, zult u de uitdagingen van uw tijdsgewricht toch moeten erkennen, aanpakken en meenemen in uw oefeningen. Op alle vragen die we over het klimaat stellen, komt u echter nooit verder dan wat geëmmer over kernenergie. Op die manier probeert u natuurlijk uw totale gebrek aan visie en ambitie op het vlak van het klimaat en de klimaatuitdaging te maskeren.

De conclusie is dat de zekerheid en de bescherming die een premier de bevolking zou moeten bieden, niet in uw State of the Union zullen worden weerspiegeld.

De rekening zal opnieuw helemaal terechtkomen

bij de middenklasse, de zieken, de gepensioneerden en de mensen met een tegenslag in hun leven. De lekken aan de inkomstenzijde zult u uiteraard niet dichten en het klimaat zult u gewoon vakkundig negeren.

Mijnheer de premier, ik koester toch nog altijd de ijdele hoop dat cd&v, Vooruit en Les Engagés weerstand zullen bieden tegen uw kille, hardvochtige zienswijze en die van uw vriendinnen tina en Annick.

De bevolking wacht op hoop, op perspectief en op een doorstart, maar dat zit er duidelijk niet in.

Mijnheer de premier, ik wil u een aantal vragen stellen, waar u straks vakkundig omheen kunt fietsen.

Ten eerste, wanneer mogen we een begroting verwachten? Ik lees in de krant dat u morgen, donderdag, de State of the Union zou brengen, vrijdag de bespreking en zaterdag de stemming. Of wordt het toch later? Kunt u daarover duidelijkheid geven? Als parlementsleden proberen we ons werk te doen en ons te organiseren.

Ten tweede, zal er, in tegenstelling tot de vorige begrotingsrondes, wel een evenwicht in deze oefening zitten? Met evenwicht bedoel ik uiteraard dat de inspanningen worden verdeeld. Zal die verdeling eerlijk en billijk zijn, of kijkt u opnieuw naar dezelfde groepen?

Ten derde, en ik kan niet anders dan die vraag stellen, zal er sprake zijn van enig voortschrijdend inzicht met betrekking tot de klimaatuitdaging?

Kortom, zult u zekerheid bieden in deze onzekere tijden?

01.04 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, bedankt voor uw aanwezigheid. We hebben u vorige week gemist, maar dat wordt deze week allemaal rechtgetrokken. Dat is prettig voor ons en voor u.

De onderhandelingen zijn volop aan de gang. We lezen er elke dag over in de kranten. Ik heb daarom enkele specifieke vragen over de denksporen die momenteel het sterkst op tafel liggen voor het compromis waarover jullie onderhandelen.

Mijn eerste vraag gaat over het voorstel om de vakantiepremies van de gepensioneerden aan te vallen. Mijnheer de eerste minister, dat vind ik echt onaanvaardbaar. Wat is dat nu voor een maatregel? De gepensioneerden in ons land hebben het al zo moeilijk. Het gemiddelde pensioen in ons land bedraagt 1.550 euro en aangezien dat een gemiddelde is, betekent het dat veel gepensioneerden daaronder zitten. En u wilt dan ook nog eens hun vakantiepremie aanpakken. Dat kunt u toch niet waarmaken? In een rusthuis bedraagt de gemiddelde kostprijs tegenwoordig tussen 2.300 en 2.400 euro per maand. U viseert opnieuw de gepensioneerden. Dat is gewoon te gemakkelijk.

De heer Jambon, uw minister van Pensioenen, had na alle eerdere ingrepen – de malus op pensioenen kan iemand die niet tot 67 jaar kan werken enkele honderden euro kosten en het vervroegd pensioen wordt in de praktijk bijna afgeschaft – nochtans beloofd dat hij niet nog eens gepensioneerden zou aanvallen.

Nu onderhandelt u over een maatregel om de indexering van de vakantiepremie van gepensioneerden aan te pakken. Dat is toch gewoon asociaal.

Mijnheer de premier, ik heb heel veel berichten ontvangen en wil er enkele voorlezen, want dat is de vox populi. Daaruit komt de waarheid. Wat zeggen onze mensen, premier?

Nadia zegt: “Raoul, zeg het tegen de premier. Dit is de schaamte voorbij. Voor ons is die premie de enige uitlaatklep: één maand een beetje meer krijgen om met de kinderen een paar dagen weg te gaan. Gaan ze ons dat nu ook nog eens afpakken om nutteloze subsidies te geven aan hun rijke vrienden? Jullie zijn de hel voor ons.” Dat is wat binnenkomt.

Ria stuurt mij het volgende bericht: “Raoul, zeg het tegen de premier. Mijn moeder spaarde haar vakantiegeld om om de drie jaar een nieuw paar schoenen en zware doktersrekeningen te betalen. Zij zal niet de enige zijn die het zo moet doen.” Die premie is voor de mensen dus geen luxe, mijnheer de premier.

Mieke schrijft mij: “Raoul, het vakantiegeld geeft je een beetje ruimte om op adem te komen. Het geeft je ook de kans om je belastingen te betalen als gepensioneerde. Als ze daar ook nog aan gaan knabbelen, zullen de OCMW’s binnenkort nog meer mensen mogen ontvangen. Wanneer gaat het leegzuigen van de gewone mens stoppen?”

Ik krijg tientallen van dergelijke berichten binnen met de vraag hoe het kan dat men weer het geld gaat halen bij de gepensioneerden. Iedereen zegt mij dat men het geld bij de superrijken moet halen,

maar niet weer bij de gepensioneerden.

Mijnheer de eerste minister, mijn eerste vraag luidt of het voorstel om de vakantiepremies van de gepensioneerden aan te vallen nog altijd ter bespreking voorligt.

Mijn tweede punt betreft de consensus dat er 3 tot 4 miljard euro bij de zorg en de sociale zekerheid moet worden gehaald. Dat is gewoon crazy.

Sta me toe om dat te verduidelijken, eerst op technisch en sociaal vlak. Het Federaal Planbureau spreekt zich zeer duidelijk uit over de groeinorm, gelet op de vergrijzing van de bevolking. Als de groeinorm voor de zorguitgaven niet op 2,6 % vastgelegd wordt, dan betekent dat een vermindering van de zorg per patiënt, per persoon, in ons land. Door de vergrijzing stijgt het totaal van de kosten immers. Alles wat onder die 2,6 % blijft, wordt betaald door de patiënten.

Vervolgens komt u met het idee om het remgeld te verhogen. Rechtse partijen, zoals Anders, vinden het geen probleem om het lage tarief voor een consultatie van 1 of 4 euro af te schaffen. Het is een gegeven dat de patiënten in België al het grootste deel van de zorg uit eigen zak betalen. We betalen in België 21,5 % van de zorg uit eigen zak. In Luxemburg is dat 9,8 %, in Duitsland 11,1 % en in Frankrijk 9,3 %. In België betalen we dus al dubbel zoveel uit eigen zak als de mensen in die andere landen.

Deuxièmement, la fameuse fausse bonne idée: "on va lutter contre la surconsommation, cela va nous rapporter de l'argent". Si ce n'est que les études scientifiques disent juste le contraire. Plus vous augmentez le seuil pour accéder aux soins en première ligne, plus vous allez payer pour des soins en deuxième et troisième lignes. Actuellement, il y a déjà 26 % des patients qui postposent leurs soins en Belgique, et 41 % en Wallonie. Parce que cela coûte trop cher!

C'est donc une fausse bonne idée. Et ce n'est pas le PTB qui le dit, mais un rapport de la Commission pour les objectifs en matière de soins de santé (COSS), qui a étudié de près l'augmentation sélective du ticket modérateur, et dont la conclusion est très claire, chers collègues: à plus long terme, cela risque d'entraîner une dégradation de l'état de santé et, paradoxalement, une hausse des coûts pour le système des soins, notamment en raison du nombre accru de complications et d'hospitalisations. Tout ce qui n'est pas pris en charge en première ligne se retrouvera en deuxième et troisième lignes.

Nous le constatons sur le terrain car, avec Médecine pour le peuple, nous pratiquons une médecine au forfait, c'est-à-dire à 0 euro pour le patient. Et c'est de la qualité!

Inzake overconsumptie wil ik opmerken dat men niet voor zijn plezier naar de dokter gaat. Men gaat voor zijn plezier op café, maar niet naar de dokter. Dat is dus budgettair en sociaal helemaal naast de kwestie.

Ten derde, er is blijkbaar een consensus om de managementvennootschappen aan te pakken. Ik heb al een paar keer gezegd en zeg het nu ook tegen de kameraden van Vooruit dat er daaromtrent grote druk werd uitgeoefend. Vooruit heeft een grote campagne gelanceerd voor een vermogensbelasting. De managementvennootschappen aanpakken zal dat echter niet oplossen. De 1 % rijksten zitten niet in managementvennootschappen. Ter verduidelijking, die twee fiscale achterpoortjes, de VVPR bis en liquidatiereserve, zijn niet de systemen die de superrijken gebruiken. De superrijken gebruiken de DBI, die gebruiken daar hun eigen ondernemingen voor.

Eens te meer zit u met een situatie waarbij de superrijken niet getroffen zullen worden. Het is altijd hetzelfde met al die achterpoortjes, zoals de meerwaardebelasting en de effectentaks. Wie betaalt er weerom niet? De 1 % rijksten, terwijl dat net degenen zijn die het laatste jaar hun vermogen met 22 miljard euro hebben zien toenemen.

Ik voel de consensus al komen. We zullen de managementvennootschappen aanpakken, maar alweer niet de fiscale achterpoortjes voor de superrijken. Ik hoop echt dat de consensus niet daarover gaat.

Ik lees in de pers ook dat er wordt voorgesteld om 300 miljoen meer accijnzen te heffen op energie. We zitten midden in een energiecrisis en de mensen moeten steeds meer betalen voor energie, maar blijkbaar bediscussieert u hoe u daar 300 miljoen kunt ophalen via accijnzen. De mensen worden weer gepluimd.

C'est fou de revenir avec cette proposition! Vous voulez aussi aller chercher 1 milliard d'euros sur l'indexation, ce mécanisme qui permet juste de compenser les hausses du coût de la vie sur le pouvoir d'achat.

Alweer, voor de derde of vierde keer, zou er een centenindex komen.

Une nouvelle fois, monsieur le premier ministre, les travailleurs qui gagnent 4 000 euros brut, ce ne sont pas les super riches, 4 000 euros brut, ce sont les gens qui travaillent dur. Une fois encore, on va traficoter l'index pour ceux qui gagnent 4 000 euros brut! Allez, ce n'est quand même pas sérieux! Ce n'est pas sérieux socialement, monsieur le premier ministre, mais ce n'est pas non plus sérieux économiquement parce que ce qui est très clair, c'est que cela nous mène dans une spirale vers le bas au niveau économique, vu que la consommation interne, qui est un des moteurs importants de notre économie, va une nouvelle fois être attaquée.

Je finirai par le fameux effet boule de neige de la dette. Ah, l'effet boule de neige de la dette! Là, maintenant, votre pouvoir est de dire: "Voilà, il n'y a pas le choix! ". Mais d'où vient-elle cette dette, monsieur le premier ministre? Il y a évidemment toutes les considérations géostratégiques, la guerre en Iran que votre ministre de la Défense a appuyée à fond en clamant que "c'est la bonne guerre". On la paie donc sec.

Mais, dans le passé, qui est à l'origine des dettes? Vous le savez. Vous étiez fier, avec votre *tax shift*, sous Charles Michel, pour dire: "On n'a pas du tout financé le bazar.". Dans la petite colonne "Financement", il n'y avait rien. Des journalistes vous avaient posé la question: "Monsieur le premier ministre, votre colonne des rentrées ne va pas. Vous faites des diminutions de recettes, mais vous n'avez rien par rapport à tout cela." Mais non, cela va installer une logique infernale d'économies sur la sécurité sociale. C'est cela, votre but stratégique. Donc, vous faites les trous, et après, vous pouvez justifier les coupes dans la sécurité sociale. Donc, c'est vous qui faites les trous. Ce ne sont pas les citoyens. C'est à vous de prendre vos responsabilités! Vous parlez d'effet boule de neige de la dette mais, comme le disait une certaine presse, c'est plutôt l'effet boule de neige de la *klette* que vous avez ici, parce que c'est vous-même qui la créez.

Enfin, monsieur le premier ministre, pouvez-vous me confirmer toutes ces informations alarmantes? Allez-vous une fois de plus aller chercher l'argent chez les travailleurs, chez les jeunes, chez les pensionnés ou allez-vous me dire qu'il y a quand même encore un peu de marge? J'entends que Vooruit bloquerait un petit peu. Cette nuit, on nous a dit qu'il y avait presque un accord et pourtant, en même temps, Vooruit n'est pas d'accord.

Ik zou de kameraden van Vooruit willen vragen om zich niet te laten doen, met wat ik nu lees in de pers. Ga niet mee in een dergelijk akkoord waarbij de gepensioneerden zullen betalen en de index en de sociale zekerheid alweer worden aangevallen. Met dergelijke zaken mogen we niet doorgaan.

Mijnheer de premier, ik dank u voor uw antwoorden.

01.05 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Monsieur le premier ministre, cette confection de budget est clairement interminable. Je peux vous dire que c'est assez pénible! Cela fait maintenant des semaines que cela dure: des étalages dans la presse, des vetos, des trophées, des changements de trajectoire. On est le 21 octobre 2026 et on ne sait toujours pas quels sont véritablement vos objectifs chiffrés ni à quelle échéance vous souhaitez les atteindre.

Honnêtement, je pense que vous pouvez être d'accord avec moi, il y a un gros problème de méthode. Ce qui est incroyable, c'est qu'on se retrouve exactement dans la même situation que l'année dernière! Pourtant, en septembre, on y a cru, on pensait que vous faisiez un petit coup de poker, que vous faisiez semblant de ne pas y arriver pour quand même, le 13 octobre, nous faire un grand "Haha, voici mon budget, les députés"! Mais en fait, rien ne s'est passé et maintenant, chaque jour qui passe, on attend de savoir si on va ou pas modifier tout notre agenda pour venir évoquer votre budget. Et chaque jour, on doit bien constater que ce n'est pas le cas. Vous avez de nouveau échoué hier soir, et vous allez reprendre le travail ce soir.

Petit conseil: je pense que négocier la nuit n'est pas forcément ce qu'il y a de meilleur ni pour votre santé ni pour prendre les meilleures décisions. Donc ce que je vous conseillerais, c'est de mettre en place de vraies réunions de travail qui commencent à un horaire normal, à 9 heures du matin, jusqu'à 17 heures, avec un planning de travail, des notes qui ont été un peu concertées en amont pour s'assurer qu'il n'y ait pas de blocage d'emblée dès le début de la discussion. Là, je pense que vous pourriez peut-être commencer à voir le bout du tunnel de vos négociations budgétaires.

Monsieur le premier ministre, vous avez clôturé vos négociations à minuit et demie cette nuit. Pouvez-vous nous dire à ce stade où en est votre objectif? Êtes-vous toujours sur les 10 milliards d'euros en trois ans? On peut lire dans la presse que votre dernière note prétend faire des économies sur ceux qui ont déjà largement contribué. Pouvez-

vous confirmer cela?

J'ai pu lire que vous proposez, non plus d'augmenter la TVA de 21 à 22 %, ce qui était déjà une mauvaise idée, je le précise, mais d'en revenir à votre fameux chameau puant de l'année dernière – vous faites du recyclage, ce que je salue, mais dans ce cas-ci pas tant que ça. J'entends en effet parler d'une hausse de la TVA sur le bois de chauffage et sur les nuits de camping. Pouvez-vous nous dire quel est le projet de société que vous visez lorsque vous voulez taxer davantage ceux qui vont camper? Qu'ont-ils fait de mal? Je ne comprends pas! *A priori*, ce sont tout de même les ménages les plus modestes, et le camping peut justement soutenir l'économie du tourisme, notamment en Wallonie – c'est peut-être cela qui vous dérange. Expliquez-moi un peu quel est le projet de société derrière ces deux augmentations de TVA.

Vous souhaitez également augmenter la TVA sur les fleurs. Mais que vous ont fait les fleuristes, monsieur le premier ministre? Avez-vous un problème avec eux? Expliquez-moi l'objectif de cette augmentation!

Par ailleurs, vous envisagez des coupes spectaculaires dans les soins de santé. C'est tout de suite beaucoup moins drôle. Je souhaite me tourner vers Les Engagés, qui avaient fait d'une telle coupe un "*no pasaran*" ferme durant la campagne électorale. C'était même leur principal point programmatique. Ils promettaient ainsi une augmentation, à hauteur des moyens, de la norme de croissance. J'espère donc que c'est la ligne rouge absolue pour Les Engagés. Dans le cas contraire, nous n'allons plus rien comprendre à ce que fait ce parti dans ce gouvernement, sinon pour y avaler des couleuvres depuis le début.

On parle d'une baisse de la norme de croissance et d'une restriction imposée au statut BIM. Cette réforme doit être entreprise, mais j'espère qu'elle le sera dans le bon sens. La hausse du ticket modérateur vise à faire payer davantage le patient lorsqu'il va consulter un médecin. Avez-vous également intégré dans votre budget l'augmentation du nombre de gens qui renoncent à se soigner, faute de moyens? C'est un élément tangible qui apparaît dans plusieurs rapports. Avez-vous réfléchi à cet aspect?

Vous envisagez d'aller chercher l'argent chez les plus fragiles et les malades. Il est aussi question des retraités, dont vous pensez à geler le pécule de vacances. C'est également une idée que j'ai vu passer. Après avoir plafonné l'indexation des retraites de plus de 2 000 euros bruts – montant qui ne me semble pas particulièrement indécent pour une pension –, imposé un malus pension pour nos futurs retraités, après la Région wallonne qui a décidé d'augmenter le loyer des maisons de repos et qui ne va rien investir pour les adapter au dérèglement climatique, on se dit: "Allons-y!", parce que ce public semble se défendre moins bien et qu'il bénéficie, en tout cas, d'une moindre écoute de votre part. Vous décidez donc d'aller chercher l'argent chez nos retraités présents et à venir. Je ne comprends pas non plus cette stratégie.

En revanche, nous avons entendu parler d'une contrepartie qui consisterait à chercher 750 millions d'euros chez les épaules les plus larges. Ce montant me semble complètement sous-estimé par rapport à ce qui est à votre portée, monsieur le premier ministre. Nous connaissons les montants qu'il est possible de dégager dans la lutte contre la fraude fiscale, qui cause pour l'État une perte estimée à 30 milliards d'euros. Un chemin est également possible, et nous en avons déjà parlé, en vue d'une taxe sur le patrimoine. Nous proposons de trouver de la sorte 3 milliards d'euros dès 2027.

Par ailleurs, nous ne trouvons rien non plus sur la globalisation des revenus, qui constituerait pourtant une véritable mesure de justice fiscale. Taxer de la même manière un euro gagné par la spéculation immobilière, par des jeux en bourse ou par le travail me paraîtrait être la moindre des choses pour des partis qui affirment à quel point le travail doit être davantage respecté. Il faut bien que l'argent provienne d'autres sources, mais vous persistez manifestement à faire un blocage sur ce point.

Rien n'est indiqué non plus concernant les montants faramineux que l'État verse aux entreprises, et ce, en plein scandale GSK. Alors que l'on recherche des montants aussi élevés, n'est-il pas temps d'enfin évaluer les 25 à 50 milliards d'euros octroyés chaque année à nos entreprises, sans aucune vérification de leur impact ni de l'objectif poursuivi? En termes de bonne gouvernance, la moindre des choses serait de s'assurer que cet argent public est utilisé de la bonne manière et de pouvoir réévaluer ces montants qui restent énormes.

On n'entend pas non plus une seule mesure relative à l'adaptation climatique. Nous avons bien compris que la question climatique ne vous intéresse pas beaucoup. Par contre, vous vous intéressez aux finances – vous nous le répétez assez – et je m'étonne que quelqu'un qui se

présente comme un gestionnaire, après un été qui a coûté 6 milliards d'euros à la Belgique, n'envisage pas une seule seconde d'agir pour éviter que ce coût ne soit pas aussi élevé l'année prochaine. Il y a là un angle mort énorme dans votre budget. En refusant de tenir compte de cette donne, vous allez simplement aggraver le déficit.

Monsieur le premier ministre, le kern n'a pas abouti et vous reprenez vos travaux cette nuit. Quelles propositions figuraient dans la version de la note discutée hier soir? Quelles ont été les conclusions de vos discussions? Sur quelle base allez-vous redémarrer les discussions ce soir? Comptez-vous encore faire peser davantage l'effort budgétaire sur la majorité des citoyens ou chercherez-vous enfin d'autres sources de financement? Inclurez-vous la question climatique dans votre budget? À défaut, prendrez-vous en compte dans vos prévisions l'impact financier de l'inaction climatique? Enfin, intégrerez-vous également dans votre modèle l'impact de l'appauvrissement de la population sur les recettes de l'État, notamment en termes d'effets retours?

01.06 **Werner Somers** (VB): Mijnheer de eerste minister, begin oktober bereikte de Brusselse regering een begrotingsakkoord voor 2027. Het begrotingstekort zal weliswaar worden teruggebracht tot 719 miljoen euro, maar een begrotingsevenwicht zou pas in 2029 worden bereikt.

Hoewel een vermindering van het begrotingsdeficit in het vooruitzicht wordt gesteld, blijft Brussel dus nog jaren kampen met een aanzienlijk tekort. De geconsolideerde Brusselse schuld bedraagt ongeveer 15,65 miljard euro. Dat is ruim het dubbele van de jaarlijkse ontvangsten van het gewest.

Mijnheer de premier, volstaat volgens u de inspanning die Brussel met dat begrotingsakkoord levert als bijdrage van Brussel aan de vermindering van het totale Belgische begrotingstekort, in het bijzonder wanneer die inspanning wordt vergeleken met wat in Vlaanderen gebeurt?

Ten tweede, is met dat Brusselse begrotingsakkoord het gevaar afgewend dat de federale overheid Brussel in de loop van deze legislatuur extra financiële middelen zal moeten toekennen als Brussel er niet in slaagt om zijn begrotingstekort en zijn schulden binnen de perken te houden?

Ten slotte, volstaat het Brusselse begrotingsakkoord volgens u om het gevaar af te wenden dat de kredietwaardigheid van België als geheel zal worden aangetast doordat de financiële markten ervan uitgaan dat de financiële problemen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uiteindelijk op de federale overheid zullen worden afgewenteld?

01.07 **Arthur Orlians** (Anders.): Beste premier, ik heb eerlijk gezegd lang getwijfeld over de manier waarop ik vandaag mijn vraag zou stellen. Ik zou kunnen wijzen op het geflipflop van de afgelopen week en maanden.

Eerst zou er voor de zomer een begroting zijn. Vervolgens zou er in september een meerjarenplan zijn, samen met de State of the Union. Daarna werd ervoor gekozen om alleen een begroting voor 2027 op te stellen. Vervolgens was er sprake van een schuldenrem, waarna het toch weer een meerjarenplan werd. Eerst zou het met een btw-hervorming zijn. Mevrouw Van Peel kwam dan op televisie verklaren dat het onmogelijk was zonder een btw-hervorming. Een dag later kon het plots wel zonder btw-hervorming. Het was dus een beetje geflipflop, maar daar wil ik vandaag niet op focussen.

Ik wil evenmin, zoals de kameraden van de PVDA, een opsomming geven van alles waarvan wij hopen dat het niet in het akkoord staat, zoals extra belastingverhogingen of maatregelen die de economische groei zouden afremmen. Dat zal ik allemaal niet doen.

Ik zal opnieuw oppositie voeren als u opnieuw geen akkoord bereikt. Ik zal ook oppositie voeren als u een akkoord sluit dat vol slechte maatregelen of belastingverhogingen staat.

Vandaag hoop ik echter oprecht dat u een goed akkoord zult maken. Het is een moeilijke opdracht. Ik wens u succes voor vanavond en de komende dagen, want het is belangrijk.

Uw opdracht gaat ook verder dan het wegwerken van een begrotingstekort. Dat is uiteraard heel belangrijk, maar veel mensen hebben vandaag het gevoel dat morgen slechter zal zijn dan vandaag, dat het leven van hun kinderen slechter zal zijn dan hun eigen leven. Het is de taak van de premier om dat gevoel te counteren.

Het is echter een gevoel dat u soms versterkt. U zegt dat iedereen pijn zal hebben. Het zal vandaag pijn doen, het zal morgen pijn doen, het zal overmorgen nog eens pijn doen. U hebt echter goed nieuws, want het zal voor iedereen pijn doen. Dat is natuurlijk niet genoeg.

We hopen dat er echte hervormingen komen en niet gewoon belastingverhogingen, en dat u een goed akkoord sluit. Ik wens u oprecht veel succes.

01.08 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le premier ministre, c'est gentil de passer nous voir entre deux nuits de négociations. L'ambiance est quelque peu particulière, parce que les signaux que nous recevons, comme humbles mortels, nous indiquent qu'il reste beaucoup d'obstacles à la conclusion d'un accord mais, en même temps, tout le monde a l'air de vouloir aboutir. On vous prête même l'ambition d'essayer d'aboutir cette nuit voire demain matin. Il semble donc que la pression des vacances sur certains membres du gouvernement et du Parlement soit encore plus forte que celle des douzièmes provisoires.

Alors on peut en rire, mais nous sommes tous – que ce soit au Parlement ou au gouvernement – au service du citoyen. Donc, sans rire, s'il faut trois ou quatre jours de plus et s'il faut venir ici dans trois ou quatre jours, ou même ce week-end, pour discuter, je crois que ce n'est pas un problème. Peu importe. Moi, je préfère avoir un accord qui n'est pas trop mal d'ici trois ou quatre jours plutôt que de se retrouver demain matin avec un troupeau de chameaux qui puent.

Sur le fond, on connaît l'équation: vous avez laissé tomber la hausse de la TVA, ce qui est une bonne chose, vous devez donc trouver de l'argent ailleurs. Et je continue à dire qu'entre ceux qui veulent plus d'impôts et ceux qui veulent encore couper dans les services publics, il existe une troisième voie, visant à avoir un État plus efficace, à aller récupérer une partie des 5 milliards d'euros du gap TVA que nous ne percevons pas, à investir massivement dans la prévention des soins de santé, pour récupérer énormément. Ensuite, avoir une assiette fiscale peut-être pas changée mais plus juste, qui intégrerait par exemple des actions nominatives dans la taxe sur les comptes-titres. Bref, il y a des tas de choses à faire qu'il est possible d'entreprendre sans frapper davantage les citoyens.

J'ai donc une seule question: parmi vos mesures envisagées, existe-t-il des mesures de plus grande efficacité de l'État, qui ne sont ni des coupes dans les services publics ni des impôts nouveaux? Ou est-ce que, encore une fois, c'est le citoyen qui payera la facture des 10 milliards d'euros? Je vous remercie.

01.09 **Paul Magnette** (PS): Merci, monsieur le premier ministre, pour votre présence. Je ne vais pas revenir sur la méthode, chacun a la sienne, et j'ai assez siégé au gouvernement fédéral pour savoir que c'est compliqué. Et parce qu'en plus je pense qu'il ne s'agit pas d'un problème de méthode mais d'un problème de fond.

Toutes les mesures que vous proposez sont des mesures qui touchent les salaires et les pensions, qui apportent de nouvelles taxes et qui, maintenant, vont également toucher les soins de santé. Autant de mesures qui affaiblissent le pouvoir d'achat et aggravent la situation de crise économique.

Quant à nous, nous n'avons pas arrêté de formuler des propositions de solutions alternatives. Nous le faisons parce que c'est notre travail d'opposition, parce que nous sommes constructifs, mais aussi parce que nous sommes préoccupés par la situation de la Belgique. Et nous espérons que, même si nous sommes dans l'opposition, vous prendrez des mesures qui soient bonnes pour les citoyens, qui répondent à leurs attentes en matière de pouvoir d'achat et qui soient bonnes pour l'économie et pour la situation budgétaire de notre pays.

Et donc vraiment, la question fondamentale que je me pose, c'est: pourquoi vous ne les regardez même pas? C'est cela qui est dingue. Nous ne sommes pas les seuls à avoir fait des propositions. Il y a plein de gens qui en ont fait: les syndicats, d'autres partis d'opposition, des économistes, des acteurs de la société civile. Vous les balayez de la table sans même les examiner. Je ne vais pas toutes les rappeler ici, elles ont été évoquées. Mais faire contribuer plus les larges épaules – nous en avons discuté pendant des heures ici – pourrait rapporter, même de manière modeste, 4 ou 5 milliards d'euros.

Taxer les surprofits, on l'a fait sous le gouvernement précédent, et cela avait rapporté 2 milliards d'euros. Laisser les salaires légèrement augmenter, cela permettra aussi de rapporter des recettes à l'État.

En outre, il est également possible de jouer sur les dépenses. Nous avons vu toute une série de publications, récemment, qui montrent combien il y a d'abus dans les dépenses, et en particulier dans les dépenses fiscales de ce pays. Les aides aux entreprises – on le voit bien aujourd'hui avec GSK – coûtent une fortune mais ne permettent pas de créer de l'emploi ni même de maintenir des emplois! Les sociétés de management – nos camarades de Vooruit l'ont montré – coûtent 4 milliards d'euros à l'État, autrement dit une

fortune pour des acteurs qui n'investissent pas et qui ne créent pas d'emplois.

Donc, monsieur le premier ministre, vraiment, des pistes, il y en a. Et moi, ce que je ne comprends pas, c'est pourquoi vous ne regardez que les mesures qui touchent le pouvoir d'achat, les travailleurs, les pensionnés, et pourquoi vous ne faites même pas l'effort d'examiner les propositions que nous faisons depuis l'opposition et qui doivent permettre de trouver des solutions constructives.

01.10 **Bart De Wever**, premier ministre: Chers collègues, je vous remercie pour vos nombreuses questions et me réjouis de l'intérêt marqué que suscitent les travaux budgétaires. J'ai également compris que je vous avais particulièrement manqué lors de la séance plénière de la semaine dernière. J'en suis très touché. Cependant, j'avais des obligations européennes qui primaient les travaux parlementaires. Il en a toujours été ainsi pour tout premier ministre lorsque le Conseil européen coïncide avec l'heure des questions d'actualité.

Ik kan u alleszins garanderen, voor degenen die daaraan twijfelen, dat ik echt geen angst heb om voor het Parlement te verschijnen. Integendeel, de uren die ik hier doorbreng, zijn doorgaans de gezelligste van mijn hele werkdag. Als ik ze vergelijk met de andere uren, zit ik hier heel graag. Ik kom hier ook elke keer verrijkt buiten, na het aanhoren van al uw inzichten, zeker van de collega's die ze heel humoristisch kunnen brengen, met heel veel puntige oneliners. Er is ook vandaag weer heel wat afgelachen. Dat is aangenaam, vergis u niet. Ik heb er helemaal geen schroom voor om naar hier te komen.

U ondervraagt mij natuurlijk op een moment waarop ik als eerste minister weinig kan zeggen. Dat is vervelend voor een politicus, want ik zou niets liever willen dan het debat met u aangaan. Op de dingen die ik hier allemaal heb gehoord, kan ik als eerste minister niet reageren. Ik kan alleen ongeveer de stand van zaken binnen de regering geven. Er is echter geen stand van zaken te geven. Dat weet u allemaal.

Sommige dingen die ik hier hoor, prikkelen mij enorm. Als ik de collega van Ecolo de *bois de chauffage*, het brandhout hoor verdedigen en hoor zeggen hoe erg het zou zijn als daar iets aan zou gebeuren, dan vraag ik mij af of dat dezelfde mensen zijn die voor het klimaat gaan betogen. Brandhout verbranden is, denk ik, ongeveer het allerergste wat men kan doen op het vlak van CO_2-uitstoot. Wat fijnstof betreft, is het gewoon catastrofaal. Een derde van het fijnstof in Vlaanderen komt van brandhout, meer dan van het hele wegverkeer. Als er dan wordt voorgesteld om dat fiscaal te ontmoedigen, is dat het einde van de wereld. Ik kan dat soms allemaal niet meer met elkaar rijmen.

Ook de inzichten van mijnheer Hedebouw prikkelen mij enorm om daarover een debat aan te gaan. Waarom we de recepten van de PS niet toepassen? Daarover zou ik een congres met u willen organiseren, om uit te leggen waarom ik denk dat dat zeer catastrofaal zou zijn. Daarvoor zit ik hier echter niet.

Ik zit hier als eerste minister en ik heb u weinig te melden. Dat is natuurlijk betreurenswaardig. Dat klopt. We hebben de timing alweer niet gehaald. De opdracht is natuurlijk wel zwaar. We hebben ook besloten om een meerjarenbegroting te maken. Enfin, ik heb dat besloten. Niet alleen een begroting voor 2027. Dat maakt het natuurlijk bijzonder zwaar om die taak op die manier aan te pakken. De vorige regering heeft dat nooit gedaan. Ik denk dat we dat nu wel moeten doen.

Het is natuurlijk niet evident om, met 2029 voor ogen, in de huidige sociaal-economische toestand en met de evolutie van de rente, het plaatje te doen kloppen.

We staan een beetje voor de *wall of darkness.* De liefhebbers van de ring van Möbius zullen dat beeld ongetwijfeld herkennen. *The wall of darkness.* Je kunt een lang debat voeren over hoe die *wall of darkness* is gebouwd. Moet je daarvoor naar het verleden kijken? Ja, natuurlijk moet je daarvoor naar het verleden kijken.

Degenen die hier ernstig proberen te argumenteren dat Arizona erin geslaagd is om die *wall of darkness* in minder dan twee jaar te bouwen, zijn weinig ernstig. Die is natuurlijk in de 25 jaar voor ons grondig opgebouwd. Men kan altijd een referentiepunt kiezen dat zijn gelijk bewijst. Sommigen hebben dat gedaan. Mijnheer Vandemaele heeft dat gedaan. Ik zie dat de Nationale Bank hem daarin ondersteunt. Maar, *the big numbers never lie*.

Men moet naar de uitgaven en de inkomsten in het begin van deze eeuw kijken.

Vervolgens zegt men dat de Zweedse regering, toen de N-VA in de regering zat, een gat heeft geslagen in de inkomsten. De heer Van Overtveldt zou dat gedaan hebben, maar dat klopt natuurlijk niet. In 2000 bedroegen de inkomsten 49,5 % en

vandaag zitten we opnieuw op 49,5 %. Als de heer Van Overtveldt iets heeft gedaan, dan is het de volgens mij onethische overschrijding van de grens van 50 % ongedaan maken waardoor we nu opnieuw op 49,5 % zitten.

Over een periode van 25 jaar zijn de inkomsten van dit land, uitgedrukt in procent van het bbp – in reële termen dus – gelijk gebleven. De uitgaven daarentegen zijn in 25 jaar, uitgedrukt in geld van vandaag, met meer dan 60 miljard euro gestegen. Het gaat om primaire uitgaven, dus exclusief rente-uitgaven.

Dat is de *wall of darkness* die is opgebouwd door de regeringen die ons zijn voorafgegaan, met uitzondering van de Zweedse regering, zoals mijnheer Vandemaele terecht zei. We staan voor die *wall of darkness* en we lopen er nu tegenaan, want de rente zal stijgen. Dat was voorspeld. Wat ons is nagelaten, samen met de kosten in de sociale zekerheid en de pensioenkosten die de vivaldiregering nog heeft opgedreven, zijn wurgkoorden.

De zaak zo voorstellen dat het niet de schuld van vorige regeringen is en dat ik na anderhalf jaar eens mijn verantwoordelijkheid moet nemen, is belachelijk. Ik aanvaard dat excuus en die verantwoordelijkheid niet. Die *wall of darkness* staat er en we moeten hem afbouwen. Dat zal inderdaad niet eenvoudig zijn.

Er is immers weinig goed nieuws te melden. Een spreker gebruikte daarnet meer dan de helft van zijn spreektijd om te zeggen wat hij niet zou zeggen en om vervolgens niets te zeggen. Behalve dat er wat perspectief moet zijn en daar ben ik het mee eens. Momenteel is het echter niet eenvoudig om in Europa een positief perspectief te zoeken en dat op een onderbouwde manier te beargumenteren. We botsen nu echt tegen de muur en we moeten hem dus afbreken. We bevinden ons economisch in een situatie die perfect vergelijkbaar is met die van Nederland. Nederland staat er echter uitstekend voor omdat het land het deze eeuw anders heeft aangepakt en geen *wall of darkness* heeft opgebouwd. Nederland heeft een schuldgraad van iets meer dan 40 %, terwijl wij boven de 100 % zitten. Dat is een aanzienlijk verschil.

Vervolgens ga ik in op de vraag van de heer Somers. Ik kan echter geen antwoord geven, want ik heb nog geen notificaties gezien. Ze zijn er gewoon niet. In dit land zijn er dus nog overheden die begrotingen opstellen zonder notificaties en zonder tabellen. In het verleden gebeurde dat ook, waarna het Rekenhof aangaf dat het over die begrotingen geen oordeel kon vellen. In 2024 werd de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gewoon afgekeurd door het Rekenhof.

Als u mij nu vraagt of die begroting volstaat, dan zou ik het echt niet weten. Ik kan niet zeggen in welke positie Brussel zich bevindt op het vlak van kredietwaardigheid. Ik beschik over geen enkel document dat mij toestaat daarover iets zinnigs te zeggen. Al 25 jaar is de begroting daar in handen van dezelfde partij. Dat moet volgens mij een record zijn in Europa. U mag het me dan ook niet kwalijk nemen dat ik van die partij echt geen woorden wil horen. Ik heb mijn vermoedens over die begroting, maar het is niet aan mij, als premier van dit land, om die uit te spreken. Het is mij niet toegestaan een politiek statement te maken over entiteit 2. Ik heb mijn vermoedens. We zullen zien of het Rekenhof deze keer wel een oordeel wil vellen over die begroting, tenminste als men ooit eens notificaties die naam waardig kan produceren. Dat is wanbeheer. Begrotingen opstellen zonder tabellen en zonder notificaties is de *wall of darkness* verder verhogen. Wie er nog stenen bovenop legt, moet zelf geen stenen gooien. Dat mag ik wel zeggen.

Voor het overige heb ik uiteraard weinig te melden en dat wist u allen al. Sommigen alludeerden er al op dat ik een nietszeggend antwoord zou geven. Dat is inderdaad betreurenswaardig, maar ik kan daar niet veel aan doen.

Je commencerai donc ma réponse en tempérant quelque peu vos attentes. Malheureusement, je ne pourrai pas encore vous en dire beaucoup aujourd'hui sur l'état des discussions budgétaires, puisqu'elles sont toujours en cours.

Ik kan dus helemaal niet zeggen wat daar wel en niet in zal zitten. Dat wist u eigenlijk op voorhand.

Comme vous le savez, le gouvernement mène depuis plusieurs semaines, voire plusieurs mois, des discussions intensives relativement au budget.

Het onderhandelingskader werd in juli in het kernkabinet vastgelegd. Het gaat om een meerjarenbegroting die loopt tot en met 2029. Dat is een gigantische *assiette*. Dat moet ruim voldoende opleveren om het Europese traject te kunnen respecteren. We moeten dat doen voor de financiële markten, die naar ons kijken. We zitten met de ergste spread sinds de eurocrisis, volgend op de financiële crisis van 2011. Als we kijken naar de spread van Frankrijk, is dat echt angstwekkend. Men mag het woord schuldencrisis nooit laten

vallen, want men mag dat niet oproepen, maar ik denk niet dat ik u een groot geheim vertel als ik zeg dat veel Europese leiders zich grote zorgen maken over wat er zou kunnen gebeuren als de situatie volledig uit de hand loopt.

Er komen ook belangrijke verkiezingen aan in grote buurlanden. Ik weet niet wat het resultaat zal zijn en het is ook niet aan mij om daar iets over te zeggen tegen de Fransen, maar als de uitslag niet onmiddellijk inspireert tot stabiliteit en een goede afloop van de Franse begroting, dan kunnen we in een spiraal van een schuldencrisis terechtkomen zoals we die nog nooit hebben gezien. In dat licht zou het verstandig zijn om een meerjarenbegroting op te stellen die voldoende geloofwaardig is om buiten het directe vizier van de financiële markten te blijven. Hoe minder we op Frankrijk lijken, hoe beter.

In die zin kan ik uw bezorgdheid aanhoren en begrijpen, over de burger, over een indexering van het vakantiegeld. Hoho, dat is het einde van de wereld, maar ik zeg u dat het einde van de wereld zal beginnen als die schuldencrisis begint. Laten we dan eens met elkaar spreken over de gevolgen voor al die mensen die nu niet in staat zijn om een inspanning van dit of dat te leveren. De inspanning moet daar gebeuren, bij die groep. Laten we vooral de hete aardappel, overeenkomstig de ideologie die we aanhangen, naar elkaar doorschuiven. U hebt geen idee in wat voor patatten we zullen terechtkomen als we die situatie niet kunnen vermijden.

Volgens mij zitten we met de regering in blessuretijd. Dat is ongetwijfeld zo. Het zou onverstandig zijn om met voorlopige twaalfden te werken. In Spanje werken ze al drie jaar met voorlopige twaalfden en is er geen budget. Dat is het grote voorbeeld van de linkerzijde in Europa. Ik denk dat dat niet zo verstandig is en dat zal ons niet helpen om buiten het vizier van de financiële markten te blijven.

In het licht daarvan, dat wil ik u wel zeggen, heb ik een soort van noodprincipe uitgewerkt om zelfs in dat geval een sanering in de voorlopige twaalfden te leggen die geruststellend zou kunnen zijn. Ik ben daar erg bezorgd over.

We zitten al in blessuretijd. Ik kan dus nogmaals zeggen dat ik hoop dat de meerderheidsfracties over hun schaduw heen willen stappen en een akkoord willen sluiten. Ik kan alleen mijn best doen.

Als dat niet lukt en we met voorlopige twaalfden zouden moeten werken, dan denk ik dat het verstandig zou zijn om daar inderdaad een S*chuldenbremse* in op te nemen. Anders nemen we volgens mij toch wel zware verantwoordelijkheden op ons en lopen we grote risico's.

Over de rentesneeuwbal is al veel gezegd. Degenen die dat in de jaren 1980 hebben meegemaakt, weten wat dat is. Zij kunnen u erover vertellen. Degenen die erbij waren, breekt het angstzweet nog altijd uit als ze eraan terugdenken, tot vandaag. We staan daar niet meer zo ver van af.

De economische groei is niet fameus. Op het moment waarop de groei en de inflatie lager zijn dan de rentestijging, kom je in een spiraal terecht waarin je niet wilt terechtkomen. De prognoses van de Nationale Bank zijn wat ze zijn. Het scenario schuift het punt waarop we die kruising zouden kunnen maken naar voren. Er zijn nog negatievere scenario's denkbaar.

In het huidige scenario, met de prognoses die de Nationale Bank nu hanteert, zouden de rentelasten in 2035 kunnen oplopen tot 50 miljard euro per jaar. Per jaar! Dat is een scenario dat je niet onder ogen wilt zien en dat je moet vermijden. Dat is al het geval met de huidige prognoses, die nog slechter zouden kunnen worden. In een worstcasescenario moet je er nog tientallen miljarden bij tellen. Dan ga je gewoon *in default*.

We zullen dan eens zien wat we moeten vertellen aan de gepensioneerden en aan alle andere groepen die nu niet de minste inspanning kunnen verdragen. Ook aan de bedrijven. Aan iedereen, letterlijk iedereen in dit land. We zullen eens zien welke inspanningen je dan zou moeten vragen. Dat moeten we dus vermijden.

Ik denk dat we nu moeten doorpakken, zo hard als we kunnen. Dat is niet evident in een land als België. We hebben ingewikkelde coalities. Dat is nu helemaal het geval. *Clear-cut* beleid is geen Belgische specialiteit. Dat is het nooit geweest en zal het ook nooit worden. De maatregelen moeten in hun geheel toch voldoende doortastend en reëel zijn om de overheidsfinanciën op orde te zetten. We moeten minstens het signaal geven dat we in staat zijn het traject dat ons is opgelegd te respecteren. Hopelijk zal dat het vertrouwen van de financiële markten kunnen herstellen dat we dat traject verder kunnen volgen.

Aan degenen die vragen of we hier volgend jaar dan niet opnieuw zullen zitten, zeg ik dat dit vrij waarschijnlijk wel het geval zal zijn. Als onze

bijdrage aan de Europese Unie stijgt, zitten we volgend jaar opnieuw met een serieus probleem. Als de rente met enkele basispunten blijft stijgen, gaat het in het meerjarenperspectief onmiddellijk over miljarden die verloren gaan. Ik sluit dus zelfs niet uit dat we ook met een voldoende akkoord vandaag, eind volgend jaar hier opnieuw gezellig samen zullen zitten om ons daarover te vermeien.

Ook al zijn die maatregelen allesbehalve aangenaam en treffen ze groepen die misschien ideologisch dicht bij u staan en sterk vertegenwoordigd zijn in uw kiezerskorps, toch moet u die maatregelen nemen. U moet dus het hoongelach, de humoristische tussenkomsten en de speldenprikken van de oppositie voor lief nemen of ze klasseren voor wat ze waard zijn.

Ik zal er niet meer over zeggen, want dat zal verbleken bij wat we zullen moeten doen als het ons wordt opgelegd. Dat is wat ik daar tot op heden over te melden heb, mijnheer de voorzitter. Ik hoop u spoedig ander nieuws te kunnen brengen. Ik ben er niet zeker van dat ik dat zal kunnen, maar dan kunnen we dit morgen of tijdens de plenaire vergadering nog eens overdoen. Nogmaals, dat zijn de gezelligste werkuren van de dag. Ik kijk er dus al geweldig naar uit, ongeacht in welke hypothese we terechtkomen.

01.11 **Barbara Pas** (VB): Mijnheer de eerste minister, mensen leven tegenwoordig jaren langer dan vroeger. Met de maatregelen die op tafel liggen, lijkt u dat de gepensioneerden zelfs kwalijk te nemen.

Bij parlementsleden wordt die extra levensduur echter ruimschoots gecompenseerd door de tijd die we verliezen met uiteenzettingen zoals die van u. U hebt inderdaad niets gezegd. Naar gewoonte hebt u al mijn vragen genegeerd.

De enige stelling van mij die u hebt bevestigd, is dat we allicht de volgende keer in hetzelfde schuitje zullen zitten. Daarvoor verwijst u naar de kosten van de Europese Unie. Dan had u misschien beter eens geantwoord op mijn vraag, die ik al meermaals heb gesteld. Waarom bedingen wij, als nettobetaler aan de Europese Unie – want volgend jaar zullen we 3,5 miljard euro bijkomend aan de Europese Unie afdragen – geen korting, zoals andere nettobijdragers dat doen? Nederland heeft dat succesvol gedaan, net als andere landen. U legt die mogelijkheid niet eens op tafel.

Voor het overige, hangt u de onheilsprofeet uit. Alles en iedereen gaat ten onder, maar vervolgens werpt u zich op als de grote redder des vaderlands. Het feit is echter dat u, in tegenstelling tot wat u bij het aantreden van deze regering hebt beloofd, het rotten niet aan het stoppen bent. Vlees of vis dat aan het rotten is, of het nu gaat om een begrotingslasagne of een begrotingstiramisu, verandert in iets afstotelijks. De kleur wordt grauw, de structuur valt uiteen, alles wordt papperig en de geur verandert in een mengeling van zwavel, ammoniak en ranzigheid. Er verschijnen vliegjes en maden en het wordt een broedplaats van bacteriën, schimmels en insecten. Rotten is echt de beste omschrijving van wat er in dit land gebeurt.

Het geld is niet op. U hebt de geschiedenis geschetst. De cijfers kennen we al. U weet echter even goed als ik, maar u bent daar bewust niet op ingegaan, dat België financieel onhoudbaar is. U moet werk maken van de fiscale autonomie, die u trouwens aan de kiezer hebt beloofd, en van een splitsing van de sociale zekerheid, in plaats van in de marge te blijven morrelen op kap van de Vlamingen, en in het bijzonder, zeker als we zien wat op tafel ligt, op kap van de gepensioneerden. Zij hebben hun hele leven bijgedragen en betaald. Dat vind ik wraakroepend.

U houdt een systeem in stand waarbij het Waalse en het Brusselse wanbeleid bijgepast moeten worden door de Vlamingen. Het kost u, naar goede Belgische traditie, nachten om niet verder dan bricolage te komen, gemarchandeer waar, zoals het ernaar uitziet, iedere coalitiepartner een trofeetje mag hebben, maar ook een prijs moet betalen. Veel stinkende kamelen, maar ook daaromtrent gaf u geen antwoord op mijn vraag naar de visie, naar het beleid.

Als u na een processie van Echternach toch nog tot een akkoord zou komen, zullen we snel weten voor wie u het snelste en het diepste buigt, of dat nu dat voor de socialisten of voor Bouchez is. U en uw partij positioneren zich in campagnes graag als de kracht van verandering, mijnheer de premier. Na uw deelname aan de Zweedse regering, waarnaar u hebt verwezen, lukte het nog een beetje om die perceptie hoog te houden, maar nu, om het met de woorden van professor Sinardet te zeggen, is dat verhaal helemaal uitverteld, tenzij u vanavond, tegen alle verwachtingen in, op het kernkabinet het roer omgooit en besparingen op tafel legt die de Vlamingen niet treffen.

Besparingen op migratie, besparingen op de Europese Unie, besparingen op transfers naar het zuiden van het land, besparingen op internationale klimaatfinanciering, op ontwikkelingssamenwerking, noem maar op. Als u

dat niet doet, dan mist u leiderschap en dan grijpt u, net zoals uw voorgangers, steeds naar nieuwe, hogere belastingen, in tegenstelling tot uw verkiezingspraatjes. Dan blijft u, onder het mom van de sterkste schouders, de belastingregering die u nu al bent. Dan komen er nog extra taksen en btw-verhogingen boven op alle centenindexen en alle andere taksen die u ondertussen al hebt uitgevonden of verhoogd.

De Vlaming verdient beter, mijnheer de eerste minister. U had hier vorige week met een beleidsverklaring moeten staan en u had hier vorige week om het vertrouwen van het Parlement moeten vragen. U hebt dat niet gedaan, dus doen wij het voor u. Ik zal dan ook een motie van wantrouwen indienen.

01.12 **Kjell Vander Elst** (Anders.): Mijnheer de premier, ik dank u voor uw antwoord, al was dat weinigzeggend. Mijn bingokaart was na 30 seconden vol: het is de schuld van het verleden, van vijfentwintig jaar, van iedereen. Iedereen is verantwoordelijk, iedereen is schuldig, behalve uzelf.

Premier, ik zit nu twee jaar in het Parlement. De regering is gestart met grote principes en grote beloftes: het rotten doen stoppen en de belastingdruk doen dalen. Sinds die grote beloftes bent u al twee jaar bezig met analyses van het verleden. Sta me toe om dat nogal klein te vinden. Ik vind dat niet normaal. Als premier van het land hebt u met veel bombarie aangekondigd dat u het rotten zou stoppen. Na twee jaar, met slechtere cijfers, een slechtere begroting en een grotere schuld, zegt u dat het allemaal de schuld is van het verleden en dat u niet verantwoordelijk bent. Ik vind dat niet oké en ik denk dat de burgers dat evenmin oké vinden.

U hebt het over de economische groei. Die staat stil en dat zou te wijten zijn aan de geopolitieke situatie. Dat klopt voor een deel. Als de economische groei echter gigantisch hoog zou zijn, zou dat wellicht te danken zijn aan de arizonaregering. Geen economische groei staat gelijk met de schuld van alles en iedereen, behalve van u. Veel economische groei is dan weer voor het conto van Arizona.

Mijnheer de premier, weet u wat de economische groei helemaal niet vooruithelpt? Uw stilstand. De stilstand die u creëert met uw methode, uw werkwijze en uw voorlopige twaalfden in volle bevoegdheid. Dat zorgt ervoor dat de economische groei stilstaat. De economische groei staat hier bovendien meer stil dan in andere landen in Europa, ook al maakt u daaromtrent eveneens voortdurend analyses van het verleden. Doe iets, handel, maak een akkoord.

Nogmaals, mijn fractie hoopt dat u zo snel mogelijk met een akkoord komt. We hebben dat nodig. De burgers, de zelfstandigen en ondernemers, de financiële markten hebben dat nodig.

Ik begrijp dat u in deze fase niet kunt komen zeggen wat er wel en niet in zit. Ik hoop oprecht dat u morgen voor het Parlement kunt staan en de bevolking kunt inlichten over welke maatregelen u wel en welke u niet zult nemen. Het is echter niet gepast om hier een beetje meewarig te doen over de ideeën en voorstellen die de oppositie doet en aan u voorlegt. Mogen wij u nog een oplossing, maatregel of voorstel aanbieden waarmee u misschien – misschien, het hoeft niet, we verplichten u tot niets – aan de slag kunt gaan?

Ik zie immers heel veel voorstellen komen van al die meerderheidspartijen en vicepremiers die rond uw tafel zitten, zoals de vennootschapsbelastingen en managementvennootschappen aanpakken, een btw-verhoging doorvoeren. Blijkbaar zijn de producten waarop het tarief van 21 % van toepassing is, allemaal luxeproducten. Tandpasta is kennelijk een luxeproduct.

Bedrijfswagens, flexi-jobs, studentenjobs en alle achterpoortjes wil de regering sluiten. Dat zijn allemaal maatregelen die gericht zijn op mensen die vandaag al werken en al belastingen betalen, met name de middenklasse.

Het Parlement is dan gewoon tijdverlies voor u. Dat pik ik niet.

Ik hoop dat u slaagt en met een akkoord komt. Ik hoop dat u de middenklasse ontziet. We hebben al heel wat besparingsvoorstellen gedaan en groeimaatregelen voorgesteld. Kijk daarnaar en maak de juiste keuzes. Ontzie de mensen die vandaag wel al werken en die vandaag wel al hun nikkel afdraaien. Ontzie zelfstandigen en ondernemers, die dit land grotendeels draaiende houden. Ontzie de middenklasse, die vandaag al continu wordt getroffen, ook door de Vlaamse regering.

Ga aan de slag en zorg voor een akkoord dat rust brengt, perspectief biedt en hoop uitspreekt voor de bevolking, want dat is wat we vandaag nodig hebben.

01.13 **Matti Vandemaele** (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, zelfs in een nietszeggend antwoord

slaagt u erin bij momenten te prikkelen. Eerst en vooral uw relatie met het Parlement. Al uw voorgangers konden een Europese top combineren met een uurtje in de Kamer. Zo moeilijk is dat niet. De voltallige oppositie heeft zich bereid verklaard om u desnoods om acht uur 's morgens te horen, maar zelfs daarin had u geen zin. Als dit het hoogtepunt van uw dag of uw week is, dan geldt dat voor mij in ieder geval niet. De gesprekken met u leveren in ieder geval weinig op, want u zegt niets en draait in cirkeltjes. U bent historicus en zet uw kennis van de geschiedenis in. Dat is bijna vertederend.

Ik moet nu vaststellen dat u de Nationale Bank onnozel vindt. Paul De Grauwe is volgens u een onnozelaar. Eigenlijk zijn het allemaal onnozelaars. Alleen Johan Van Overtveldt, die zag het duidelijk! Alleen hij had het goed gezien! Alle anderen zijn onnozelaars. De N-VA ruimt de rotzooi op en al de rest zou beter gewoon zwijgen.

Als historicus weet u ook dat u de geschiedenis nu wel heel utilitair inzet. Waarom doet u dat? Omdat het natuurlijk gaat over de problemen aan de inkomstenzijde. U zult mij niet horen pleiten voor meer belastingen of nieuwe taksen, maar wel voor een faire verdeling van de bestaande belastingen. Aan de bovenkant zijn er vluchtroutes gecreëerd. Dat zijn lekken en die moeten we dichten. Ik had gehoopt dat u daar iets over zou zeggen. Uiteraard niet.

En dan TINA, *there is no alternative*, mijnheer de premier. U zegt dus dat er geen alternatieven zijn. Volgens mij heeft de oppositie heel veel alternatieven op tafel gelegd, vaak ook voorstellen waarover we het onderling niet eens zijn. Ik denk dat we de zaken anders zien dan u, maar er zijn wel degelijk alternatieven voor wat er vandaag in uw tabellen staat.

Wat mij het meest verontrust, is dat u het niet over de lippen krijgt te zeggen: "Ja, het is mijn ambitie als premier van dit land om de inspanningen billijk over iedereen te verdelen." U krijgt dat niet over de lippen. U zult de inspanningen dus opnieuw leggen bij de gepensioneerden, de werklozen, de mensen die in het leven tegenslag hebben gehad en de middenklasse. Ik vind dat bijzonder problematisch.

Ook problematisch vind ik het feit dat u met geen woord over het klimaat rept. U zou kunnen zeggen dat de gezondheidsaspecten van het klimaat u niet interesseren en dat u die onbelangrijk vindt. U zou ook kunnen zeggen dat biodiversiteit u niet interesseert en dat we u daarmee niet kunnen overtuigen. Er zijn echter ook economische argumenten. Als we nu niet ingrijpen, zullen de kosten in de toekomst alleen maar groter worden voor onze kinderen en onze kleinkinderen.

Zelfs als iedereen die het klimaat belangrijk vindt volgens u een idioot is, net zoals de heer De Grauwe en de Nationale Bank idioten zijn, dan nog blijft het in het belang van het land en van ons, onze kinderen en onze kleinkinderen om minstens op het vlak van klimaatadaptatie stappen vooruit te zetten. Maar zelfs dat krijgt u niet over de lippen.

Mijn conclusie? Ook ik hoop dat er een akkoord komt. Laat daarover geen discussie bestaan: er moet een akkoord komen. Dat akkoord moet wel voldoende sociaal zijn. Als ik hoor wat u nu zegt en vooral wat u niet zegt, dan hou ik mijn hart vast. Ik dien in elk geval namens mijn fractie een motie van aanbeveling in, die u misschien kan overtuigen om toch eens uit een ander vaatje te tappen.

01.14 **Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, ik dank u voor uw antwoord.

Het eerste probleem met uw discours is de afwezigheid van hoop. Dat is het belangrijkste ideologisch argument dat u herhaalt. Geen hoop, *pas d'espoir*. Is er een alternatief mogelijk om geld te halen bij de superrijken? Neen, dat is niet mogelijk. Alleen maar besparen op de pensioenen. Is er een alternatief om onze economie te herlanceren? Neen, dat is niet mogelijk. Alleen maar besparen op onze economie. Zijn er alternatieven om onze jeugd hoop te geven? Neen, er is geen hoop. Dat is gewoon uw ideologisch programma, *pas d'espoir*. U probeert het hele debat hier monddood te maken door te zeggen dat er geen hoop is en kijk naar wat er op ons afkomt.

L'absence d'espoir n'est pas un programme, monsieur le premier ministre. Ce n'est pas un programme, c'est dire que le politique ne sert à rien. Il n'y a pas d'espoir, il n'y a pas d'alternative possible. Mais alors, à quoi sert le politique? C'est ça la question que tout le monde va se poser.

Vous essayez d'enfermer le débat dans une idéologie de l'absence d'espoir. Je ne comprends pas. Avant, les Martens-Gol disaient: "La fin du tunnel va arriver". Alors, ils ont menti pendant 30 ans, 40 ans, puis Jean-Luc Dehaene est arrivé.

Vous ne dites même pas qu'il y aura une fin du tunnel. C'est le tunnel pour 40 ans.

Dat is toch geen programma? Dat is toch een probleem? U moet toch een visie met hoop kunnen uitdragen voor de komende maanden? Dat is

volgens mij het grootste punt waarover we van mening verschillen. U zegt dat er weinig discussies ten gronde zijn geweest wat betreft de recettes. De problemen zitten aan de inkomstenzijde. Het is niet alleen de PVDA die dat zegt. Ook de Nationale Bank, het Rekenhof en het Planbureau zeggen allemaal dat de problemen de laatste 10 jaar bij de inkomsten zitten. U komt met de laatste 20 jaar, maar waarom? Laten we het hebben over de evolutie van de laatste 10 jaar. Daar zit het probleem, bij de inkomsten.

Monsieur le premier ministre, vous aurez compris que je ne suis pas très content de votre réponse. Vous critiquez le PTB, car nous dénonçons le fait que vous voulez attaquer la prime de vacances des pensionnés. Soi-disant, les pensionnés seraient notre base électorale, mais ce n'est pas vrai. Les pensionnés sont la base du monde du travail, ce sont des gens qui ont lourdement travaillé dans leur carrière. Comment pouvez-vous justifier d'attaquer cette prime de vacances?

La pension moyenne en Belgique n'est déjà que de 1 500 euros par mois. Combien coûte une maison de repos? En moyenne, 2 400 euros par mois, ce qui est impayable pour beaucoup de pensionnés. Et vous voulez attaquer leur prime de vacances? Vous dites que le PTB fait de l'idéologie, mais c'est du bon sens: il faut arrêter de prendre les pensionnés pour des variables d'ajustement budgétaire. Ces gens ont tous travaillé durement pour la richesse de notre pays.

Les gens nous disent que cette prime est ce qui leur donne un peu d'oxygène, leur permet de se payer un petit voyage de deux ou trois jours avec leurs enfants, ou même de payer leurs impôts. Ils doivent mettre de côté toute l'année, car les impôts vont leur tomber dessus, et vous dites que c'est de l'idéologie! C'est incroyable.

Il y a bien un débat de fond à avoir sur l'endroit où vous allez chercher l'argent, monsieur le premier ministre. Votre idéologie donne le message qu'il n'y a pas d'espoir. La jeunesse est en train de se mobiliser en Europe, et en Belgique. Elle veut de l'espoir. Ce sont les jeunes qui vont produire la richesse de notre pays, qui seront les scientifiques de demain, les maçons de demain, les travailleurs de demain, les enseignants de demain, le personnel de soin de demain… Ils veulent de l'espoir et vous leur répondez qu'il n'y en a pas, qu'il n'y a pas d'alternative. C'est noir, *darkness, darkness, darkness*…

Avec ce programme idéologique, il ne faut pas vous étonner que la jeunesse ne suive pas les programmes de tels gouvernements. Il faut pouvoir dire qu'en investissant dans l'économie, dans la science, dans l'enseignement, dans la sécurité sociale, les pensions, le secteur des soins… Nous avons les meilleurs scientifiques au monde en Belgique et en Europe, nous pouvons produire de la richesse pour tout le monde, voilà de l'espoir! Mais non, à chaque question, vous répondez: *no hope, no hope, no hope.*

Monsieur le premier ministre, c'est ici un débat idéologique, il est normal que vous n'ayez pas donné des détails techniques. Vous êtes en pleine négociation. Mais le débat idéologique continue à être là.

In die zin is het goed dat wij daarover kunnen debatteren in het Parlement, want dat is de hoofdkeuze waarvoor we staan in Europa vandaag: ofwel hoop en alternatieven, ofwel verdere besparingen en economische recessie. Dat is het probleem van Europa.

01.15 **Sarah Schlitz** (Ecolo-Groen): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour votre réponse. Je dois toutefois vous dire que tout cela est extrêmement confus. Honnêtement, on ne voit pas où vous allez, et c'est franchement inquiétant. Nous sommes le 21 octobre. Vous auriez déjà dû déposer votre budget depuis plus d'une semaine et, aujourd'hui, vous ne semblez toujours pas savoir qui devra contribuer aux efforts budgétaires. En revanche, nous avons bien compris qui vous refusez de mettre à contribution: les multinationales, les fraudeurs fiscaux et ceux qui réalisent des profits importants en investissant en bourse. À l'inverse, vous semblez à nouveau vouloir faire payer ceux qui ont déjà largement contribué lors de vos précédents budgets. C'est extrêmement préoccupant.

J'ai tout de même obtenu une réponse à l'une de mes questions, ce qui n'est pas le cas de tous mes collègues. Et je dois dire que j'ai été stupéfaite. Taxer le bois de chauffage, est-ce vraiment cela, votre politique climatique? Sérieusement? À supposer même que cette mesure ait un effet sur le climat, celui-ci serait très limité et uniquement si elle provoquait un changement de comportement. J'imagine d'ailleurs que c'est ce que vous sous-entendez dans votre réponse. Mais, monsieur le premier ministre, si vous maintenez cette augmentation de la TVA, vous maintiendrez dans votre budget un niveau de consommation identique tout en prévoyant des recettes supplémentaires grâce à une hausse de la TVA à consommation constante. Dès lors, le climat n'y gagnera rien. Par ailleurs, vous pénaliserez des citoyens qui sont

captifs de choix du passé, plutôt que de les accompagner dans la transition. C'est à cela que vous devriez être occupé.

Rappelons aussi l'immobilisme total de votre ministre de l'Énergie. Son principal bilan consiste aujourd'hui à avoir fait capoter un appel d'offres pour un parc éolien offshore qui aurait pu renforcer notre autonomie énergétique et contribuer à faire baisser les prix. Au lieu de cela, vous avez choisi de l'interrompre. Résultat: une facture supplémentaire estimée à 400 millions d'euros d'ici 2030. Si cet appel d'offres avait simplement suivi son cours et si le travail de Tinne Van der Straeten avait pu se poursuivre comme prévu initialement, ce projet aurait pu couvrir jusqu'à 25 % de notre consommation d'électricité à l'horizon 2030. Aujourd'hui, il n'en reste rien. Enfin, j'ai également échangé avec votre ministre de l'Action sociale, qui procède actuellement à des coupes importantes dans le Fonds Gaz et Électricité. Pourtant, ce fonds permet d'aider les ménages confrontés à l'explosion de leurs factures énergétiques, une situation qui risque malheureusement de se reproduire dans les prochains mois.

Honnêtement, monsieur le premier ministre, le cynisme est total. Vous refusez d'aller chercher les surprofits des multinationales qui ont pourtant réalisé 7,5 milliards d'euros de surprofits en Europe pour le premier semestre 2026.

Enfin, je pense qu'aujourd'hui vous devez vraiment reprendre le travail à zéro et vous fixer de véritables objectifs sociétaux et expliquer aux citoyens: "Voilà vers quoi on voudrait aller, voilà ma vision de la société". Aujourd'hui on n'en a pas la moindre idée et je peux vous dire que c'est extrêmement inquiétant pour nous mais aussi pour ceux qui ont vraiment des attentes. On le voit dans la rue, 60 000 personnes ont marché pacifiquement pour le climat, il y a deux semaines, vous appelant à les protéger l'été prochain, à mettre en place des mesures efficaces pour faire en sorte que leur pouvoir d'achat puisse être renforcé, qu'ils puissent faire face à des factures d'énergie qui explosent, au coût de la vie qui explose. Au lieu de cela, on a l'impression que vous n'écoutez rien et qu'en fait, on ne sait pas trop sur qui le coup va tomber et c'est extrêmement inquiétant.

01.16 **Maaike De Vreese** (N-VA): Premier, collega's, ik ben vandaag de cheerleader van dienst. Blijkbaar kijkt men binnen de partij altijd naar een West-Vlaming om dat te doen.

Premier, u staat inderdaad voor een wall of darkness, die steen voor steen opgebouwd is door de partijen die hier vandaag heel veel kritiek uiten. Dat zijn ook de partijen die niet in een cirkeltje draaien, maar die ons hebben meegetrokken in een negatieve spiraal. Er zijn vandaag nog andere partijen aan het woord gekomen, zoals de PVDA-PTB. Mochten we hun recepten vandaag toepassen, dan is dat niet alleen een negatieve spiraal, maar dan worden we meegezogen in een zwart gat.

Onze ambitie, premier, moet zijn om aan de andere kant van de muur inderdaad een lichtpunt te zien, met een begroting op orde en een toekomst voor onze jeugd. Dat is precies waar u voor staat.

Dit gezegd zijnde – ik zal er niet verder over uitweiden – hebben we een eenvoudige motie voorzien als antwoord op alle moties die vandaag worden ingediend.

01.17 **Werner Somers** (VB): We weten allemaal dat de federale Staat eigenlijk failliet is en met een structureel tekort kampt. De federale Staat is in feite een soort geldverdelingsmachine geworden. Het geld dat de federale overheid int, wordt meteen doorgesluisd naar de sociale zekerheid, maar ook naar de deelstaten. Daardoor houdt de federale overheid veel te weinig geld over voor haar kerntaken. Zelfs als we justitie, politie, defensie en de NMBS zouden afschaffen, zou er nog altijd een tekort zijn.

De hele financiële en institutionele architectuur van dit land loopt volledig mank. Het is bekend dat er geen sanering van de totale Belgische overheidsfinanciën mogelijk is zonder dat ook de deelstaten – wat de premier entiteit II noemt – een bijdrage leveren aan die sanering.

Wat stellen we echter vast? In Vlaanderen wordt er voor 3 miljard euro gesaneerd. Er worden maatregelen genomen die de mensen pijn doen. Belastingverhogingen worden teruggeschroefd en er wordt ingegrepen in de kinderbijslag, tegenwoordig het groeipakket genoemd. Er worden facturen doorgeschoven naar de gemeenten doordat de middelen uit het Gemeentefonds minder snel aangroeien. Bovendien wordt er een bloedbad aangericht in de Vlaamse erfgoedsector.

Wat zien we daarentegen in Brussel en Wallonië? Daar heeft men blijkbaar geld en tijd genoeg om orde op zaken te stellen. Er wordt een begrotingsevenwicht in het vooruitzicht gesteld voor 2029. Zoals u terecht opmerkt, mijnheer de

premier, hangt het in Brussel met spuug en paktouw aan elkaar. Er zijn niet eens begrotingstabellen en er wordt allerlei lekkers uitgedeeld. De belastingen worden er zelfs nog verlaagd. De personenbelasting wordt met 1 % verlaagd en de verkeersbelasting gaat omlaag. Er komen extra premies voor mensen die een eigen woning bezitten, enzovoort. In Wallonië zien we hetzelfde. Er wordt niet ingegrepen in het groeipakket. De erfbelasting en de verkeersbelasting worden verlaagd en er wordt een jobbonus ingevoerd.

Alleen Vlaanderen levert in dit land dus een inspanning om bij te dragen aan de sanering van de overheidsfinanciën. In Franstalig België is die inspanning echter nihil. Dat zal nooit veranderen. Daarom is alleen totale fiscale autonomie een oplossing, en op langere termijn de Vlaamse onafhankelijkheid.

01.18 **Arthur Orlians** (Anders.): Mijnheer de premier, u verwees in uw antwoord naar mijn vraag. U zei dat het niet gemakkelijk is om een perspectief te bieden en dat we de mensen geen luchtledig perspectief mogen bieden. Uiteraard niet, maar dat is ook helemaal niet wat ik of andere sprekers gezegd hebben. Het is de bedoeling dat we grote hervormingen doorvoeren en voor de mensen aantonen dat, als we de juiste hervormingen doorvoeren, morgen beter kan zijn dan vandaag.

Dat doet u echter niet. U blijft een historicus. U blijft analyseren hoe slecht het hier gaat, wat de vorige regeringen gedaan hebben en hoe we op een muur afstevenen. Van een premier verwachten we echter dat hij grote hervormingen in de markt zet, dat hij probeert het tekort weg te werken, maar ook grote hervormingen probeert door te voeren en de economie weer aangezwengeld krijgt.

U bent niet alleen de premier van dit land, u bent ook een premier met een ongelooflijk mandaat van de kiezer. U leidt een regering die uit vijf partijen bestaat en u bent onmiskenbaar de populairste politicus van het land. U hebt een ongelooflijk mandaat van de kiezer, maar u kiest er bewust voor om dat mandaat elke dag opnieuw, telkens als u naar het Parlement komt of in de pers verschijnt, te gebruiken om te benadrukken hoe slecht het gaat, hoe slecht de vorige regeringen het gedaan hebben en hoe we op een muur afstevenen.

U hebt nochtans een ongelooflijk mandaat van de kiezer om te zeggen dat het wel beter kan en dat we ingrijpend zullen hervormen, maar dat doet u niet en daar kiest u elke dag opnieuw voor.

Dat gebrek aan perspectief en dat gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel voor de afgelopen twee jaar zijn problematisch. Het begrotingstekort loopt op en er wordt verwezen naar de rentelasten. Zoals collega Vander Elst zegt, maakt het primair saldo echter abstractie van de rentelasten en ook dat verslechtert jaar na jaar.

U neemt daarvoor geen verantwoordelijkheid. U kiest er elke dag opnieuw voor om uw ongelooflijke mandaat van de kiezer alleen maar te gebruiken om te benadrukken hoe slecht het hier allemaal gaat.

01.19 **François De Smet** (DéFI): Je retiens la métaphore du *wall of darkness*. Vous êtes toujours très doué pour créer des images joyeuses et enthousiasmantes qui mobilisent les énergies.

Personne ne dit que c'est facile. Cela ne l'est jamais, et gouverner en période de crise sanitaire, par exemple, ne doit pas être simple non plus. Pourtant, vous ne les aviez pas épargnés à l'époque. En général, vous êtes intellectuellement honnête. Or je trouve très contestable cette idée bizarre que tout le monde aurait participé à l'édification de ce mur des ténèbres, sauf vous, sauf la coalition suédoise. Cela me paraît tellement factuellement hors sol que je laisserai les experts arbitrer.

Mais il y a mieux: on pourrait aussi dire que l'Arizona elle-même a un peu participé au *wall of darkness*. En mettant huit mois à vous constituer, en mettant dans votre projet huit milliards d'euros d'effets retours dont tout le monde s'accorde à dire qu'ils sont complètement fantaisistes, en essayant de rattraper cela avec ces chameaux qui puent, en acceptant de vous laisser parasiter par des présidents de parti qui ralentissent votre action, même cette coalition a ajouté quelques pierres à ce mur.

Je me permets juste une suggestion au cas où vous aboutiriez: ne pourriez-vous pas en profiter pour essayer d'amener un peu de supplément d'âme dans ce gouvernement, utiliser ce budget pour amener quelques ambitions sur le réchauffement climatique, sur l'intelligence artificielle et sur l'avenir de nos jeunes, qui n'a jamais semblé aussi bouché?

Mais vous avez tout de même dit un mot sur le climat. Nous sommes rassurés, l'Arizona a enfin une politique climatique au travers de la taxation du bois de chauffage. Nous voilà sauvés!

01.20 **Paul Magnette** (PS): Monsieur le premier ministre, je ne m'attendais pas à ce que vous me disiez ce que vous allez faire; je ne vous ai, du reste, pas posé la question. Je vous ai simplement demandé pourquoi vous n'examiniez pas les pistes que nous vous proposons pour essayer de vous aider. Même à cette question, vous ne répondez pas! Avec vous, c'est systématiquement le même discours: c'est toujours la faute des autres. C'est la faute de notre plus grande longévité, du contexte international et du gouvernement précédent. Or tous les gouvernements sont confrontés au contexte international. Le gouvernement précédent, avec les socialistes, a dû réagir au covid – la plus grave crise sanitaire des 100 dernières années, depuis la grippe espagnole – et à l'invasion de l'Ukraine par la Russie, avec une explosion des prix de l'énergie. Cela ne nous a pas empêchés d'augmenter les pensions minimales et le salaire minimum de 400 euros, de favoriser la création de 300 000 emplois, d'extraire 450 000 personnes de la pauvreté et, dans le même temps, de ramener le déficit sous la barre des 3 %. Vous voyez donc que c'est possible.

Pour le reste, c'est toujours la faute du passé. Or vous y étiez aussi, monsieur De Wever! Vous ne pouvez pas faire comme si vous veniez d'arriver et comme si la N-VA n'était responsable de rien. Vous étiez, et nous pouvons dire que nous nous en souvenons, dans le premier gouvernement MR-N-VA et vous avez grandement contribué à creuser le déficit. Du reste, à l'époque vous le disiez. Comme j'aime bien cette petite citation, je vais vous la rappeler en néerlandais: "*Het klopt dat de taxshift niet voldoende gefinancieerd is. Men heeft doelbewust gekozen om niet alles mee te rekenen. Dat dringt op termijn een infernale besparingslogica op en dus komt men terecht bij de overheidsuitgaven waar ze nog zitten: de sociale zekerheid*." Vous voyez, avec le cynisme qui vous caractérise, vous le reconnaissez encore aujourd'hui: vous avez délibérément creusé le trou afin de vous donner un prétexte pour vous attaquer ensuite à la sécurité sociale, mais nous n'en sommes pas dupes.

À un moment donné, il faut quand même que vous écoutiez les gens qui vous disent qu'ils n'en peuvent plus, qu'une crise majeure du pouvoir d'achat mine la Belgique et que, si vous poursuivez cette politique, cela va finir comme en France, au Portugal ou en Italie. Donc, il faut arrêter tout cela! Si vous voulez véritablement vous attaquer aux abus dans ce pays, il y en a. Je peux vous dire de quel côté vous pouvez vous y attaquer: l'abus des sociétés pétrolières et de leurs surprofits, que vous refusez de faire contribuer; l'abus des multinationales, qui rapatrient leurs bénéfices dans des pays où ils paient moins d'impôts et qui, ensuite, ne paient plus rien ici à cause des revenus définitivement taxés; l'abus des aides aux entreprises, où le travail de nuit est en train de doubler; l'abus des sociétés de management. Une démonstration a récemment été apportée selon laquelle des gens créent une telle structure non pas pour investir et créer des emplois, mais uniquement pour payer deux fois moins d'impôts. Cela nous coûte 4 milliards d'euros! Par conséquent, voilà des pistes sérieuses pour sanctionner les abus qui minent notre budget. Assumez votre responsabilité et appliquez enfin la politique que les Belges attendent de vous!

Moties
Motions

De **voorzitter**:

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van wantrouwen werd ingediend door mevrouw Barbara Pas en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellaties van mevrouw Barbara Pas, de heer Kjell Vander Elst, de heer Matti Vandemaele, de heer Raoul Hedebouw en mevrouw Sarah Schlitz
en het antwoord van de eerste minister,
- gelet op de bijzonder zorgwekkende toestand van de federale overheidsfinanciën en de hoogdringendheid van de begrotingswerkzaamheden;
- gelet op het uitblijven van een begrotingsakkoord en het daaruit voortvloeiende uitstel van een federale beleidsverklaring;
- overwegende de actuele toestand van de federale overheidsfinanciën, de stand van zaken met betrekking tot de begrotingsonderhandelingen, de redenen voor het uitblijven van een begrotingsakkoord en het verdere tijdschema voor de indiening van de begroting voor 2027,
roept de Kamer op
- vast te stellen dat de eerste minister zijn verantwoordelijkheid over het op orde zetten van de overheidsfinanciën en budgettaire situatie van het land niet nakomt;
- te verklaren dat de Kamer het vertrouwen in de federale regering heeft verloren."

Une motion de méfiance a été déposée par Mme Barbara Pas et est libellée comme suit:
"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de Mme Barbara Pas, M. Kjell Vander Elst, M. Matti Vandemaele, M. Raoul Hedebouw et Mme Sarah Schlitz
et la réponse du premier ministre,
- vu l'état particulièrement préoccupant des finances publiques fédérales et l'urgence des travaux budgétaires;
- vu l'absence d'accord budgétaire et le report qui en découle de la déclaration gouvernementale fédérale;
- considérant l'état actuel des finances publiques fédérales, l'état d'avancement des négociations budgétaires, les motifs expliquant l'absence d'accord budgétaire et le calendrier ultérieur de dépôt du budget 2027.
appelle la Chambre:
- à constater que le premier ministre manque à ses responsabilités d'assainir les finances publiques et la situation budgétaire du pays;
- à déclarer que la Chambre retire sa confiance au gouvernement fédéral."

Een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Kjell Vander Elst en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellaties van mevrouw Barbara Pas, de heer Kjell Vander Elst, de heer Matti Vandemaele, de heer Raoul Hedebouw en mevrouw Sarah Schlitz
en het antwoord van de eerste minister,
- gelet op het niet halen van de deadline voor een regeringsverklaring in de Kamer van Volksvertegenwoordigers in 2025;
- gelet op het niet halen van de deadline voor een regeringsverklaring in de Kamer van Volksvertegenwoordigers 2026;
- gelet op het feit dat België vandaag kampt met het grootste begrotingstekort van de eurozone;
- gelet op het feit dat de economische groei slechts op 0,5% staat;
- gelet op een stijgende schuldgraad;
vraagt de regering
- om een volwaardige begroting voor te leggen die mensen die werken, zelfstandigen en ondernemers niet treft;
- om een volwaardige begroting voor te leggen en neer te leggen in het Parlement vóór het einde van de maand zodat de stilstand die voorlopige twaalfden creëert, wordt vermeden."

Une première motion de recommandation a été déposée par M. Kjell Vander Elst et est libellée comme suit:
"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de Mme Barbara Pas, M. Kjell Vander Elst, M. Matti Vandemaele, M. Raoul Hedebouw et Mme Sarah Schlitz
et la réponse du premier ministre,
- eu égard au non-respect de l'échéance pour la déclaration du gouvernement à la Chambre des représentants en 2025;
- eu égard au non-respect de l'échéance pour la déclaration du gouvernement à la Chambre des représentants en 2026;
- considérant que la Belgique fait actuellement face au déficit budgétaire le plus élevé de la zone euro;
- considérant que la croissance économique n'atteint que 0,5 %;
- compte tenu du taux d'endettement croissant;
demande au gouvernement:
- de présenter un budget digne de ce nom, qui ne frappe pas les personnes actives, les indépendants ni les entrepreneurs;
- de présenter un budget digne de ce nom et de le déposer au Parlement avant la fin du mois, de manière à éviter la paralysie créée par le recours aux douzièmes provisoires."

Een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Matti Vandemaele en mevrouw Sarah Schlitz en luidt als volgt:
"De Kamer,
gehoord de interpellaties van mevrouw Barbara Pas, de heer Kjell Vander Elst, de heer Matti Vandemaele, de heer Raoul Hedebouw en mevrouw Sarah Schlitz
en het antwoord van de eerste minister,
- gelet op het uitblijven - voor het tweede jaar op rij - van een regeringsverklaring bij de opening van het parlementaire jaar;
- gelet op het uitblijven van een akkoord binnen de regering over een meerjarenbegroting 2027-2029 of zelfs een akkoord over de begroting 2027;
- overwegende dat de Belgische burgers nu al de gevolgen voelen van de besparingsmaatregelen van de federale en deelstaatregeringen;
- overwegende dat de Belgische burgers terecht om duidelijkheid vragen over eventuele bijkomende maatregelen die de federale regering zal nemen, en die hen zullen treffen;
vraagt de regering
- onverwijld werk te maken van een evenwichtig en rechtvaardig begrotingsakkoord;
- daarbij rekening te houden met het feit dat de afgelopen jaren vooral de inkomstenzijde van de overheidsfinanciën sterk is gedaald;
- bijgevolg een faire bijdrage te voorzien van de sterkste schouders;
- de klimaatuitdaging te benoemen en maatregelen te voorzien om daar passend op te reageren;
- voorts de middenklasse en zeker de laagste inkomens en vervangingsinkomens te vrijwaren."

Une deuxième motion de recommandation a été déposée par M. Matti Vandemaele et Mme Sarah Schlitz et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de Mme Barbara Pas, M. Kjell Vander Elst, M. Matti Vandemaele, M. Raoul Hedebouw et Mme Sarah Schlitz
et la réponse du premier ministre,
- vu l'absence, pour la deuxième année consécutive, de déclaration gouvernementale au moment de la rentrée parlementaire;
- vu l'absence d'accord, au sein du gouvernement, sur un budget pluriannuel 2027-2029, voire sur le budget 2027;
- considérant que les citoyens belges ressentent d'ores et déjà les conséquences des mesures d'austérité prises par le gouvernement fédéral et par les gouvernements des entités fédérées;
- considérant que les citoyens belges réclament, à juste titre, la clarté sur d'éventuelles mesures supplémentaires que le gouvernement fédéral prendra et qui les toucheront;
demande au gouvernement:
- de s'atteler sans délai à l'élaboration d'un accord budgétaire équilibré et équitable;
- en tenant compte du fait que, ces dernières années, ce sont surtout les recettes des finances publiques qui ont fortement diminué;
- en prévoyant en conséquence une contribution équitable de la part des épaules les plus larges;
- en reconnaissant le défi climatique et en prévoyant des mesures visant à y apporter une réponse appropriée;
- en protégeant en outre la classe moyenne ainsi qu'a fortiori, les revenus les plus faibles et les revenus de remplacement."

Een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Maaike Devreese.
Une motion pure et simple a été déposée par Mme Maaike Devreese.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Ik dank de eerste minister, voor zijn aanwezigheid en antwoorden, en uiteraard ook alle leden van deze commissie, voor hun inbreng.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 11.23 uur.
La réunion publique de commission est levée à 11 h 23.